

Peru suomalaismatkailijoiden silmin: Vastuullisuus ja kestävät käytännöt

Ida Taavitsainen

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Restonomi

Opinnäytetyö

2025

Tiivistelmä

Tekijä Ida Taavitsainen
Tutkinto Restonomi
Opinnäytetyön nimi Peru suomalaismatkailijoiden silmin: Vastuullisuus ja kestävät käytännöt
Sivu- ja liitesivumäärä 47+7
<p>Tämä opinnäytetyö toteutettiin osana matkailun koulutusohjelman opintoja Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa keväällä 2025. Sen tarkoituksena oli tutkia Perun vastuullisuutta matkakohteena, kaukomatkailun vastuullisuutta ja suomalaisten matkailijoiden mielikuvia Perusta. Työn ideana oli tuoda esiin Perun vastuullisia matkailukokemuksia, ja se sai alkunsa omasta kiinnostuksestani Perua kohtaan.</p> <p>Tutkimuksessa käsitellään vastuullisuuden käsitettä ja kestävien matkailukäytäntöjen roolia matkailualalla, mukaan lukien vastuullisuussertifikaatit kuten Green Key ja Travelife. Työssä tarkastellaan myös Perun matkailun historiaa, kulttuuria ja sen vaikutuksia paikallisyhteisöihin ja ympäristöön. Analysoidaan myös Perun saavutettavuutta, matkailijamääriä ja tulevaisuuden kehityssuunnitelmia.</p> <p>Kyselytutkimuksen avulla kartoitettiin suomalaisten matkailijoiden mielikuvia Perusta ja vastuullisuudesta. Tulokset osoittavat, että vastuullisuus on matkailijoille tärkeä tekijä, mutta tietämys vastuullisista käytännöistä vaihtelee. Työssä käsitellään myös kehityskohteita vastuullisen matkailun edistämiseksi Perussa.</p> <p>Pohdinnassa arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta ja käytännön hyödyllisyyttä, ja työ tarjoaa arvokasta tietoa matkailualan toimijoille sekä matkailijoille vastuullisemman ja kestävämmän matkailun edistämiseksi.</p>
Asiasanat Peru, matkakohde, vastuullisuus, kestävät käytännöt, ympäristötietoisuus.

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Opinnäytetyön merkitys.....	2
3	Vastuullisuus	3
3.1	Vastuullisuus käsitteenä	3
3.2	Vastuullisuus ja kestävät käytännöt matkailualalla	4
3.3	Vastuullinen kaukomatkailu	6
3.4	Matkailualan vastuullisuus sertifikaatit	7
3.4.1	Green Key	7
3.4.2	Travelife.....	8
3.4.3	Green Globe.....	9
3.4.4	EarthCheck	9
3.4.5	Fair Trade Tourism	10
4	Peru yleisesti.....	11
4.1	Yleistietoa.....	11
4.2	Historiasta nykypäivään.....	13
4.3	Kulttuuri.....	15
4.4	Matkailun vaikutukset paikallisyhteisöihin ja luontoon	16
5	Peru vastuullisena matkakohteena.....	18
5.1	Peru matkakohteena yleisesti ja matkustusesongit	18
5.2	Merkittävimmät matkakohteet.....	19
5.3	Matkailijamäärät ja tulevaisuuden suunnitelmat	21
5.4	Saavutettavuus Suomesta.....	23
5.5	Vastuullisuus Perussa: Haasteet ja kehityssuunnitelmat.....	24
5.6	Turvallisuus.....	26
6	Matkailualan kuluttajakäyttäytyminen	28
6.1	Matkustajaprofiilit ja matkailijatyypit	28
6.2	Matkapäätökseen vaikuttavat asiat	30
6.3	Matkustusmotiivit Peruun	30
7	Tutkimuksen toteutus	33
7.1	Aineiston keruu	33
7.2	Analysointi menetelmät.....	35
8	Tutkimustulokset	37
8.1	Vastuullisuuden edistäminen ja haasteet.....	42
8.2	Tulosten analysointi	42
9	Pohdinta	44

9.1	Luotettavuuden arviointi.....	45
9.2	Oman oppimisen arviointi	46
	Lähteet	49
	Liitteet.....	53

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää suomalaisten matkailijoiden asenteita ja käyttäytymistä vastuullisen matkailun näkökulmasta Perussa. Matkailuala on merkittävä globaali toimiala, ja sen kestävyysaasteet ovat nousseet keskeisiksi tutkimus- ja kehityskohteiksi. Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella, kuinka vastuullisuus vaikuttaa matkakohteen valintaan, sekä kartoittaa matkailijoiden tietoisuutta ja käyttäytymistä vastuullisen matkailun periaatteiden suhteen. Tämä tutkimuksen myötä pyrin myös ymmärtämään, mitä konkreettisia keinoja matkailijat pitävät tärkeinä ekologisen jalanjälkensä vähentämisessä ja kuinka hyvin he tuntevat vastuullisen matkailun periaatteet.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen, sillä sen avulla voidaan kerätä laajaa numeerista aineistoa, jota voidaan yleistää suurempaan kohderyhmään. Kyselylomakkeen avulla kerättiin tietoa vastaajien demografisista taustoista, matkustustottumuksista ja asenteista vastuullista matkailua kohtaan. Kyselyyn sisällytettiin monipuolisia kysymyksiä, kuten monivalintakysymyksiä ja Likert-asteikkoon perustuvia kysymyksiä, jotta saatiin kattava kuva vastaajien näkemyksistä ja käyttäytymisestä.

Tutkimuksella on kaksi keskeistä hypoteesia: ensinnäkin, vastuullisuuden merkitys matkakohteen valinnassa on kasvava trendi, joka vaikuttaa suomalaisten matkailijoiden päätöksiin. Toiseksi, suomalaisten matkailijoiden tietoisuus vastuullisen matkailun periaatteista vaihtelee, mutta kiinnostus kestäviin matkailukäytäntöihin on lisääntynyt.

Opinnäytetyön tutkimusongelmat ovat:

Pääongelma: Miten vastuullisuus vaikuttaa suomalaisten matkakohteen valintaan, erityisesti Perussa?

Alaongelma 1: Millä tavalla suomalaiset matkailijat voivat vähentää ekologista jalanjälkeään kaukomatkoilla?

Alaongelma 2: Kuinka hyvin suomalaiset tuntevat vastuullisen matkailun periaatteet?

2 Opinnäytetyön merkitys

Tässä opinnäytetyössä ei ole toimeksiantajaa, mutta tutkimuksella on merkitystä useille eri kohderyhmille, kuten matkailualan toimijoille, matkailijoille ja vastuullisen matkailun kehittäjille. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda esille Perun vastuullisuus matkakohteena ja tutkia suomalaisten matkailijoiden mielikuvia vastuullisesta matkailusta. Tämä tarjoaa arvokasta tietoa matkailualan toimijoille, jotka voivat hyödyntää tutkimuksen tuloksia vastuullisten matkailukäytäntöjen kehittämisessä ja matkailualueiden markkinoinnissa.

Tutkimuksen tuloksia voi käyttää myös matkailuyritykset ja matkatoimistot, jotka tarjoavat matkoja Peruun, sillä vastuullisuus on yhä tärkeämpi tekijä matkailijoiden valinnoissa. Lisäksi tutkimus voi tukea matkailijoiden päätöksentekoa ja lisätä heidän tietoisuutta vastuullisista matkailukohteista.

Itse tutkimusprosessi on myös ollut merkittävä oppimiskokemus minulle, sillä se on antanut syvällistä tietoa vastuullisesta matkailusta, Perun matkakohteista ja matkailualan käytännöistä. Tavoitteena on edistää kestävämpää ja vastuullisempaa matkailua globaalisti, erityisesti Perussa. Opinnäytetyö voi toimia myös lähteenä jatkotutkimuksille ja mahdollisille toimenpiteille vastuullisen matkailun kehittämiseksi sekä Perussa että muualla maailmassa.

3 Vastuullisuus

Tämä kappale käsittelee vastuullisuuden käsitettä yleisesti ja erityisesti matkailualalla, miten se ilmenee matkailutoiminnassa ja mitkä ovat sen keskeiset periaatteet. Kappaleessa käsitellään myös kestäviä käytäntöjä, kuten ympäristönsuojelua, paikallisyhteisöjen tukemista ja kulttuuriperinnön vaalimista. Tavoitteena on ymmärtää, miten matkailualalla voidaan edistää kestävä kehitystä ja vähentää toiminnan ympäristökuormitusta, sekä kuinka vastuullisuus voi parantaa matkailukokemuksia ja -tuotteita.

Vastuullisuus matkailualalla on tullut entistä tärkeämmäksi, sillä ala kasvaa jatkuvasti ja sen vaikutukset ympäristöön ja yhteisöihin ovat merkittäviä. Kestävän matkailun periaatteet korostavat ympäristönsuojelua, kulttuuriperinnön vaalimista ja paikallisyhteisöjen tukemista. Vastuullinen matkailu pyrkii minimoimaan negatiiviset ympäristövaikutukset ja edistämään yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta. Matkailualalla vastuullisuus voi näkyä esimerkiksi muovijätteen vähentämisessä, energiatehokkuuden parantamisessa ja luonnonvarojen kestävällä käytöllä. Näiden toimien kautta matkailualan toimijat voivat parantaa kestävyytään ja tarjota asiakkaille entistä arvokkaampia ja merkityksellisempiä matkailukokemuksia. Matkailutoimijat ja alan sidosryhmät voivat hyötyä huomattavasti vastuullisista käytännöistä. Ne eivät ainoastaan pienennä ympäristökuormitusta, vaan voivat myös houkuttaa matkailijoita, jotka arvostavat ekologisia ja kulttuurisesti kestäviä ratkaisuja. Näin vastuullisuus ei ainoastaan ole eettisesti oikea tapa toimia, vaan se voi myös olla liiketoiminnallisesti kannattavaa. (UN Tourism. s.a. c.)

3.1 Vastuullisuus käsitteenä

Vastuullisuus on moniulotteinen käsite, joka liittyy vahvasti ympäristön, yhteiskunnan ja talouden väliseen tasapainoon. Matkailualalla vastuullisuus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että matkailijat, yritykset ja kohteet ottavat huomioon toimintansa ympäristövaikutukset ja pyrkivät vähentämään haitallisia vaikutuksia. Tämä liittyy muun muassa energiatehokkaiden liikennevälineiden käyttöönottoon ja luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen. Matkailijoiden käyttäytymisellä ja heidän tekemillään valinnoilla on merkittävä rooli vastuullisuuden edistämässä matkailussa. (Olsson, Sinha, Frostell, Friman 2022.) Toinen näkökulma vastuullisuuteen matkailussa on matkakohteiden ja yritysten taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. Tämä tarkoittaa paikallisen talouden tukemista ja varmistamista, että matkailusta saatavat tulot jakautuvat oikeudenmukaisesti. Lisäksi vastuullinen matkailu pyrkii varmistamaan matkailijoiden ja paikallisten

asukkaiden oikeudenmukaisen kohtelun sekä turvaamaan kulttuurisen ja luonnonperinnön säilymisen tuleville sukupolville. (Tourism Law: Sustainability and Universal Accessibility.)

Ympäristöllisesti vastuullinen matkailu edellyttää kestävien ratkaisujen käyttöönottoa, kuten hiilijalanjäljen pienentämistä ja luonnonvarojen säästämistä. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi kehittämällä uusia teknologioita, jotka vähentävät matkustamisen ympäristövaikutuksia. Euroopan Unionin kestävä liikkuamisen strategiat korostavat energiatehokkuuden merkitystä ja ympäristön kunnioittamista, mutta ne myös painottavat yksilön roolia kestävien valintojen tekemisessä. (Friman, Frostell, Olsson, Sinha 2022.) Kestävä matkailu ei ole pelkästään ympäristöön liittyvä haaste, vaan se sisältää myös taloudellisen ja sosiaalisen ulottuvuuden. Vastuullisen matkailun tulee edistää paikallisten yhteisöjen hyvinvointia ja turvata reilut työolosuhteet. Lisäksi se edellyttää, että matkailijoita ohjataan vastuulliseen käyttäytymiseen ja kuluttamiseen. Ympäristön ja kulttuuriperinnön suojeleminen on tärkeää, jotta matkailu voi olla kestävä pitkäällä aikavälillä. (UN Tourism s.a. h.)

Vastuullisuuteen kuuluu myös globaali ulottuvuus, jossa eri maiden erilaiset tarpeet ja haasteet otetaan huomioon. Kehittyneet maat ovat usein jo saaneet taloudellista kasvua ympäristön kustannuksella, mikä herättää kysymyksiä siitä, kuinka tasapaino saavutetaan globaalisti. Kehittyville maille pitäisi antaa mahdollisuus kasvaa ilman, että niiden täytyy sitoutua samoihin ympäristörajoituksiin kuin kehittyneet maat. Tämä tuo esiin vastuullisuuden oikeudenmukaisuusnäkökulman. (Have, H., Gordijn, B. 2020.)

3.2 Vastuullisuus ja kestävät käytännöt matkailualalla

Vastuullisuus ja kestävät käytännöt matkailualalla ovat keskeisiä tekijöitä, kun pyritään vähentämään matkailun negatiivisia vaikutuksia ympäristöön ja paikallisyhteisöihin. Kestävä matkailun tavoitteena on löytää tasapaino matkailijoiden tarpeiden ja ympäristön suojelun välillä. Tämä tarkoittaa käytäntöjen ja toimintatapojen kehittämistä, jotka vähentävät ympäristökuormitusta, tukevat paikallista taloutta ja vaalivat alueen kulttuurista perintöä. Esimerkiksi muovijätteen vähentäminen, energiankulutuksen optimointi ja luonnon monimuotoisuuden suojeleminen ovat tärkeitä elementtejä kestävien käytäntöjen edistämiseksi. Näiden toimien avulla matkailuala voi tukea kestävä kehitystä ja vähentää ilmastovaikutuksia. Konkreettisia toimia kestävyden edistämiseksi on otettu käyttöön monilla alueilla. Yksi keskeinen esimerkki on Global Tourism Plastics Initiative, jossa pyritään vähentämään tarpeettoman muovin

käyttöä matkailualalla. Aloitteessa mukana olevat organisaatiot sitoutuvat vähentämään kertakäyttömuovia ja siirtymään kohti uudelleenkäytettäviä ja kierrätettäviä materiaaleja. Tämä on vain yksi esimerkki siitä, miten matkailuala voi kehittää ympäristöystävällisiä ratkaisuja, jotka tukevat kestäväää kehitystä. Samankaltaisia käytäntöjä voidaan soveltaa esimerkiksi energian käytössä, jossa hotellit ja muut matkailuyritykset pyrkivät käyttämään uusiutuvaa energiaa ja optimoimaan energiankulutustaan. Ympäristövaikutusten lisäksi kestäväyyteen liittyy myös paikallisyhteisöjen hyvinvointi. Matkailu voi olla merkittävä tulonlähde monille alueille, mutta kestävä matkailun periaatteiden mukaisesti on tärkeää varmistaa, että matkailusta saadut taloudelliset hyödyt jakautuvat tasapuolisesti paikalliselle väestölle. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa, jotta matkailutulot jäävät kohdealueelle. (Friman, Frostell, Olsson, Sinha 2022; UN Tourism. s.a. c.)

Paikallisten kulttuurien ja perinteiden kunnioittaminen on myös olennaista, sillä matkailu voi auttaa säilyttämään kulttuuriperintöä ja edistämään sen arvostusta, jos se toteutetaan vastuullisesti. Lisäksi matkailijat voivat omilla valinnoillaan vaikuttaa kestäväyyteen. He voivat suosia ympäristöystävällisiä liikkumismuotoja, kuten julkista liikennettä, pyöräilyä tai yhteiskäyttöautoja. Esimerkiksi Euroopan unionin kestävä liikkuvuuden strategiat ovat keskittyneet kehittämään ratkaisuja, jotka edistävät vähäpäästöistä liikennettä ja lisäävät ympäristöystävällisten kulkumuotojen käyttöä. Näihin ratkaisuihin kuuluvat esimerkiksi pyöräilyn ja joukkoliikenteen kehittäminen sekä erilaiset jakamistalouden muodot, kuten yhteiskäyttöautot ja sähköpotkulaudat. Tällaiset käytännöt eivät pelkästään vähennä matkailijoiden hiilijalanjälkeä, vaan ne myös edistävät paikallisten asukkaiden ja ympäristön hyvinvointia. (Friman, Frostell, Olsson, Sinha 2022; UN Tourism. s.a. b.) Tämän opinnäytetyön tutkimuskyselyn mukaan monet vastaajat ovat epäroivia erityisesti kaukomatkailun suhteen, koska pitkät lennot koetaan kalliiksi, ja heitä huolettaa lentomatkailun aiheuttama ympäristöhaitta. Tämä osoittaa, että matkailijat ovat yhä tietoisempia matkustustapojensa ympäristövaikutuksista ja saattavat jopa jättää matkustamatta, jos kestävämpiä liikkumisvaihtoehtoja ei ole helposti saatavilla. Tämä korostaa tarvetta kehittää ja tarjota kestävämpiä vaihtoehtoja myös kaukomatkailun osalta, jotta matkailu olisi ilmastoystävällisempää ja vastaisi matkailijoiden ympäristöhuolia.

Vaikka teknologian kehittyminen ja kestävien innovaatioiden käyttöönotto ovat keskeisiä osia matkailun vastuullisuuden parantamisessa, yhtä tärkeää on matkailijoiden ja toimijoiden asennemuutos. Vastuulliset valinnat eivät aina vaadi suuria investointeja tai teknologisia ratkaisuja, vaan ne voivat lähteä pienistä arkisista teoista, kuten muovin käytön vähentämisestä tai paikallisten palveluiden suosimisesta. Matkailualan sidosryhmien tulisi aktiivisesti tiedottaa

matkailijoille kestävästä vaihtoehdoista ja rohkaista heitä valitsemaan vastuullisia tapoja matkustaa ja kuluttaa. (Friman, Frostell, Olsson, Sinha 2022; UN Tourism. s.a. b.) Matkailijoiden olisi myös hyvä tutustua matkatoimistoihin, joilla on jokin ympäristösertifikaatti ja jotka kompensoivat matkojen aiheuttamia päästöjä. Esimerkiksi suomalainen matkatoimisto Aventura tekee yhteistyötä *IstutaPuita.fi* -hankkeen kanssa, jossa istutetaan puu jokaista myytyä matkaa vastaan. Tällaiset toimet ovat konkreettinen tapa matkailijoille osallistua ympäristönsuojeluun, ja samalla matkatoimistot voivat tarjota vastuullisia vaihtoehtoja ilman, että matkustuskokemus kärsii. Tämä lisää tietoisuutta ja kannustaa valitsemaan matkatoimijoita, jotka ovat sitoutuneet ympäristövastuuseen. (Aventura s.a.)

Vastuullisuus matkailualalla ei ole pelkästään ympäristön suojelemista tai taloudellisten hyötyjen jakamista, vaan se on kokonaisvaltainen lähestymistapa, joka pyrkii varmistamaan, että matkailu edistää kestäväää kehitystä kaikilla tasoilla. Matkailuala voi toimia merkittävänä voimana muutoksessa, kun vastuullisuus nähdään kiinteänä osana matkailustrategioita ja käytäntöjä. Tämä vaatii sekä matkailualan toimijoilta että matkailijoilta jatkuvaa sitoutumista ja yhteistyötä. (Friman, Frostell, Olsson, Sinha 2022; UN Tourism. s.a. b.)

3.3 Vastuullinen kaukomatkailu

Kaukomatkailu on yksi matkailun sektoreista, joka herättää erityistä huomiota vastuullisuuden näkökulmasta. Pitkät matkat, usein lentäen, aiheuttavat merkittäviä hiilidioksidipäästöjä, mikä nostaa kysymyksiä matkailun kestävydestä ja ympäristövaikutuksista. YK matkailujärjestö UN Tourism (aiemmin UNWTO) on korostanut, että matkailijoiden ja toimijoiden on tärkeää löytää keinoja vähentää matkustamisen ympäristövaikutuksia, ja tämä on erityisen tärkeää kaukomatkailussa, jossa matkat ovat pitempiä ja niihin liittyy enemmän päästöjä (UN Tourism s.a. h.) Yksi ratkaisu kaukomatkailun ympäristöhaasteisiin on matkatoimistojen rooli, jotka voivat tarjota matkailijoille vaihtoehtoisia ja vastuullisia matkustustapoja. Esimerkiksi matkatoimisto Aventura on sitoutunut ympäristöystävällisiin käytäntöihin ja tekee yhteistyötä *IstutaPuita.fi* -hankkeen kanssa. Tämän tyyppiset aloitteet eivät ainoastaan kompensoi matkustamisesta aiheutuvia päästöjä, vaan myös edistävät metsänhoitoa ja biodiversiteettiä. (Aventura s.a.)

Kaukomatkailussa matkailijat voivat myös ottaa vastuuta valinnoistaan. On tärkeää, että he harkitsevat, millaisia kulkuneuvoja he käyttävät matkustamisessaan. Esimerkiksi ekologiset vaihtoehdot, kuten junamatkustaminen tai paikallisten kuljetusmuotojen käyttäminen, voivat

vähentää hiilijalanjälkeä merkittävästi. Lisäksi matkailijat voivat valita majoituspaikkoja, jotka noudattavat ympäristönsuojelun periaatteita, kuten energiatehokkuutta ja kierrätystä. (Friman, Frostell, Olsson, Sinha 2022.) Kaukomatkailun vastuullisuus ei rajoitu vain ympäristönäkökulmiin, vaan myös sosiaalisiin ja kulttuurisiin tekijöihin. Matkailijoiden tulisi olla tietoisia paikallisista kulttuureista ja perinteistä, ja heidät tulisi kannustaa osallistumaan yhteisöön kunnioittavasti. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi paikallisten oppaiden käyttäminen tai kulttuuriperintöä kunnioittavien aktiviteettien valitsemista. (UN Tourism s.a. a.)

Kaukomatkailun vastuullisuus edellyttää jatkuvaa kehittämistä ja innovatiivisten ratkaisujen etsimistä niin matkailualan toimijoilta, kuin yksityishenkilöiltäkin. Tämä tarkoittaa yhteistyötä eri sidosryhmien välillä sekä matkailijoiden aktiivista osallistumista vastuullisten valintojen tekemiseen. Vain näin voimme varmistaa, että kaukomatkailu pysyy kestävämpänä ja ympäristöystävällisempänä vaihtoehtona tulevaisuudessa.

3.4 Matkailualan vastuullisuus sertifikaatit

Kaukomatkailussa vastuullisuus on tärkeä teema, ja matkailualan yritykset voivat osoittaa sitoutumisensa kestäväan kehitykseen hankkimalla vastuullisuussertifikaatteja. Suomessa yleisesti tunnetut sertifikaatit, kuten Joutsenmerkki, ei keskity niinkään kaukomatkailuun, mutta monet kansainväliset sertifikaatit ovat merkittäviä suomalaisille kaukomatkailualan toimijoille. Seuraavaksi käsitellään erityisesti kaukomatkailuun liittyviä sertifikaatteja, joita suomalaiset toimijat voivat saada. Nämä sertifikaatit tarjoavat suomalaisille toimijoille mahdollisuuden osoittaa vastuullisuuttaan kansainvälisesti ja tukea kestäväa kehitystä kaukomatkailussa.

3.4.1 Green Key

Green Key on kansainvälinen ympäristösertifikaatti, joka edustaa erinomaista kestäväan kehityksen standardia matkailualalla. Se myönnetään ainoastaan niille yrityksille, jotka noudattavat Foundation for Environmental Education (FEE) -järjestön tiukkoja kriteerejä, ja se symboloi sitoutumista ympäristövastuullisuuteen. Green Key -sertifioidut toimijat keskittävät huomionsa vierailijoiden kouluttamiseen ympäristöystävällisistä käytännöistä sekä innovatiivisten toimintamallien ja teknologioiden käyttöön resurssien kulutuksen vähentämiseksi. Sertifikaatti lisää yritysten vetovoimaa matkailijoiden keskuudessa, jotka arvostavat kestäviä vaihtoehtoja, ja samalla se

tukee YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista, edistäen myönteistä vaikutusta ympäristölle ja paikallisille yhteisöille. (Green Key s.a.)

Green Key

Kuva 1: Green Key logo (Green Key s.a.)

3.4.2 Travelife

Travelife on kansainvälinen vastuullisuussertifikaatti, joka on suunnattu erityisesti hotelleille ja majoitusliikkeille. Sertifikaatti pyrkii tukemaan yrityksiä ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten hallinnassa ja auttamaan niitä viestimään saavutuksistaan asiakkailleen. Travelife-sertifiointi edellyttää hotelleilta ja majoitusliikkeiltä kolmannen osapuolen tekemän auditoinnin läpäisemistä. Prosessi alkaa vastuullisuustarkistuslistalla, joka perustuu kansainvälisiin standardeihin. Tämä lista auttaa yrityksiä seuraamaan suorituskykyään ja edistymistään ennen auditointia. Kun vaatimukset täytetään, yritykselle voidaan myöntää Travelife Gold -sertifikaatti, jota voi hyödyntää markkinoinnissa. Sertifikaatin saavuttaminen edellyttää sitoutumista esimerkiksi energiatehokkuuteen, vedenkulutuksen vähentämiseen, jätteiden kierrätykseen sekä yhteisöllisen vastuun kantamiseen. (Travelife s.a.)

Travelife for Tour Operators website.

Visit the Travelife for Accommodation website.

Find Travelife Certified accommodation.

Kuva 2: Travelife logot (Travelife s.a.)

3.4.3 Green Globe

Green Globe on yksi maailman tunnetuimmista kestävän matkailun sertifiointijärjestelmistä. Sertifikaatti kattaa laajan valikoiman kestävyyskriteerejä, joita yritysten on noudatettava. Green Globe perustuu muun muassa YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin ja kansainvälisiin standardeihin, kuten ISO 9001 ja 14001. Sertifikaatti keskittyy erityisesti yritysten toiminnan ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyteen. Green Globe -sertifiointi on vaativa prosessi, joka edellyttää yrityksiltä säännöllistä auditointia ja yli 100 kriteerin täyttämistä. Näihin sisältyy muun muassa energian ja veden säästö, biodiversiteetin suojeleminen ja vastuullinen hankinta. Green Globe -sertifikaatti on arvostettu erityisesti kansainvälisissä matkakohteissa ja luksushotelleissa, joissa kestävä kehitys on yhä suuremmassa roolissa. (Green Globe s.a.)

Kuva 3: Green Globe logo (Green Globe s.a.)

3.4.4 EarthCheck

EarthCheck on tieteellisesti perusteltu sertifiointiohjelma, joka auttaa matkailualan yrityksiä ja kohteita parantamaan kestävyystään. Se perustettiin vuonna 1987, ja siitä on tullut yksi maailman johtavista kestävyyssertifikaateista matkailualalla. EarthCheck-sertifikaatti myönnetään yrityksille, jotka läpäisevät tiukat tieteelliset kriteerit ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

Sertifiointiprosessiin kuuluu ympäristövaikutusten mittaaminen, resurssien tehokas käyttö ja matkailukohteiden turvallisuuden parantaminen. EarthCheck tarjoaa myös konsultointia ja koulutusta yrityksille, jotta nämä voivat saavuttaa korkeammat kestävyden standardit. Sertifikaatin saavuttaminen on merkki siitä, että yritys toimii ympäristöystävällisesti ja vastuullisesti, ja se voi parantaa yrityksen mainetta kansainvälisillä matkailumarkkinoilla. (EarthCheck s.a.)

Kuva 4: EarthCheck logo (EarthCheck s.a.)

3.4.5 Fair Trade Tourism

Fair Trade Tourism (FTT) on voittoa tavoittelematon organisaatio, joka tukee vastuullista matkailua erityisesti kehittyvissä maissa. Sertifikaatti perustuu kuuteen periaatteeseen: oikeudenmukainen tulonjako, osallistuminen päätöksentekoon, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, luotettavat palvelut, läpinäkyvyys ja kestävyys. FTT-sertifiointi on suunniteltu varmistamaan, että matkailusta hyötyvät myös paikallisyhteisöt, ja se korostaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta, kulttuuriperinnön säilyttämistä sekä ympäristönsuojelua. Sertifikaatti myönnetään yrityksille, jotka osoittavat vastuullista toimintaa, kuten työntekijöiden oikeuksien suojelemista, paikallisten tuotteiden käyttöä ja resurssien kestävää hallintaa. Vaikka sertifikaatti on erityisen vahva Afrikassa, se on relevantti myös suomalaisille toimijoille, jotka haluavat tukea eettistä ja kestävä matkailua kaukomatkakohteissa. (Fair Trade Tourism s.a.)

Kuva 5: Fair Trade Tourism logo (Fair Trade Tourism s.a.)

4 Peru yleisesti

Tässä kappaleessa tarkastelen Perua yleisesti, millainen historia matkakohteella on ja millainen se on nykyään. Lisäksi keskitytään Perun kulttuuriin ja mistä se on saanut vaikutteita. Paneudun myös Perun uskontoon, ruokakulttuuriin, musiikkiin sekä Peruun yhteiskuntana. Pyrin esittämään kattavan kuvan Perusta, huomioiden sen monimuotoisuuden ja syvän kulttuuriperinnön.

4.1 Yleistietoa

Peru on kolmanneksi suurin valtio Etelä-Amerikan länsipuolella heti Brasilian ja Argentiinan jälkeen. (Kuva 6.) Perun virallinen nimi on Perun tasavalta, jonka pääkaupunki on rannikolla sijaitseva Lima. (National Geographic Kids. S.a.) Perun pinta-ala on 496,224 neliökilometriä ja väkiluku noin 33,72 miljoonaa ihmistä. Tämä tekee Perusta maantieteellisesti laajan maan, jossa on runsaasti tilaa monimuotoiselle kulttuurille ja luonnolle. Väestön tiheys ei ole korkea, mikä voi viitata suuriin maaseutualueisiin ja yhteisöihin, joilla on oma erityinen elämäntapansa. (Pulgar-Vidal, J. 2.10.2024.)

Perun viralliset kielet ovat espanja ja ketšua. Espanja toimii maan hallinnollisena ja kaupallisena kielenä, kun taas ketšua, joka on yksi vanhimmista alkuperäiskielistä, edustaa Perun rikasta historiaa ja kulttuuriperintöä. Tämä kaksikielisyys osoittaa, kuinka nykyinen yhteiskunta ja perinteet voivat elää rinnakkain ja täydentää toisiaan. Roomalais-katolisuus on Perun pääuskonto. Tämä uskonto on syvästi juurtunut perulaisen yhteiskunnan arvoihin ja perinteisiin, mikä näkyy monissa kansallisissa juhlapäivissä ja festivaaleissa. Katolisuuden vaikutus heijastuu myös maan arkkitehtuurissa ja taiteessa. (Pulgar-Vidal, J. 2.10.2024.)

Perun valuutta, sol, toimii maan talouden peruspilarina ja sen arvo kuvastaa maan taloudellista kehitystä ja vakautta. Talous nojaa vahvasti raaka-aineiden, erityisesti mineraalien, vientiin, mikä tekee solin arvosta herkemmän maailmanmarkkinoiden muutoksille. Kuitenkin sol on säilyttänyt vakaan aseman kotimaisessa taloudessa ja kaupankäynnissä. Rahankäyttötavat eroavat selvästi perulaisten ja suomalaisten välillä. Suomessa korostuvat digitaaliset maksutavat ja säästäväisyys, kun taas Perussa käteinen on yhä laajalti käytössä, etenkin maaseudulla. Perun rikas ja monipuolinen kulttuuriperintö tekee siitä äärimmäisen kiehtovan maan, jossa historian ja nykypäivän rinnakkaiselo herättää ajatuksia. Esimerkiksi inkakulttuurin jäljet näkyvät edelleen vahvasti arkkitehtuurissa ja perinteissä, mutta samalla moderni kaupunkielämä kasvaa ja kehittyy

nopeasti. Perun ainutlaatuinen ilmapiiri tekee siitä myös matkakohteena erityisen merkittävän. Se ei tarjoa vain visuaalisesti kauniita maisemia ja nähtävyyksiä, vaan myös syvemmän ymmärryksen siitä, kuinka kulttuurit voivat sopeutua ja säilyttää elinvoimansa muuttuvassa maailmassa. Tämä yhdistelmä tekee Perusta kiinnostavan paitsi matkailijoille, myös tutkijoille, jotka haluavat ymmärtää ihmisten ja kulttuurien kehitystä globaalissa kontekstissa. (Pulgar-Vidal, J. 2.10.2024.)

Kuva 6. Perun sijainti (Pulgar-Vidal, J. 2.10.2024.)

Kuvassa 7 oleva Perun lippu on symbolisesti hyvin rikas, ja sen värien merkitys kertoo paljon maan identiteetistä. Punainen kuvastaa vapautta ja rohkeutta, mikä herättää ajatuksia siitä, kuinka vahvasti perulaiset ovat sitoutuneet puolustamaan omaa kulttuuriaan ja perintöään vuosisatojen aikana. Inkojen valtakunnan symboli ja auringon kuvio lipussa viittaavat vanhaan, ylpeään menneisyyteen, joka edelleen vaikuttaa Perun nykykulttuuriin. Tämä perinteen ja nykyisyyden yhdistäminen on yksi asioista, joita pidän Perussa erityisen kiehtovana. Se osoittaa, kuinka maan historia ja perinteet eivät ole vain menneisyyden varjoja, vaan aktiivisesti muokkaavat tämän päivän yhteiskuntaa. (RJ Travel. s.a.)

Kuva 7: Perun lippu (MaailmanLiput. s.a.)

Perun maantieteellinen monimuotoisuus – vuoristojen, aavikoiden, rannikkojen ja sademetsien vuorottelu – tekee siitä erityisen ainutlaatuisen maan luonnon kannalta. Amazonin sademetsä, joka kattaa merkittävän osan Perusta, tarjoaa valtavat biologiset ja ekologiset resurssit. Tämä luonnon monimuotoisuus heijastuu myös perulaisten elämäntavoissa ja kulttuurissa. Erilaiset ilmastovyöhykkeet ja maaston vaihtelevuus ovat muokanneet paikallisten yhteisöjen elämää ja selviytymisstrategioita vuosien varrella. Andien vuoristo, yksi maailman korkeimmista, on puolestaan täynnä myyttistä voimaa – ei ihme, että muinaiset Inkat uskoivat jumalien asuvan näissä korkeuksissa. Se kertoo paljon ihmisen suhteesta ympäröivään luontoon ja siitä, kuinka vuosisatojen ajan luonnon mahtavuus on synnyttänyt uskonnollista ja henkistä merkitystä. (National Geographic Kids. s.a.)

4.2 Historiasta nykypäivään

Perun intiaanisivilisaation juuret ulottuvat syväälle, ja jo 3000–1800 eaa. alueella oli kehittyneitä yhteiskuntia, jotka rakensivat monimutkaisia viljely- ja kastelujärjestelmiä. Tämä osoittaa, kuinka aikaisin maatalous omaksuttiin Perussa ja kuinka keskeinen rooli sillä oli yhteiskuntien kehityksessä. Inkojen valtakunta edusti näiden varhaisten teknologisten ja yhteiskunnallisten saavutusten huippua, ja heidän tehokkaat kastelujärjestelmänsä ovat edelleen toiminnassa tietyillä alueilla. Tämä herättää kysymyksiä muinaisten sivilisaatioiden kyvystä hyödyntää luonnonvaroja kestäväällä tavalla, mikä on erityisen ajankohtaista nykymaailmassa kestävä ruokatuotannon haasteiden vuoksi. Perun historian merkittävä käänne oli Espanjan valloitus 1500-luvulla, mikä toi suuria muutoksia kulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti. Alkuperäiskulttuurit alistettiin siirtomaavallan alle, ja espanjalainen vaikutus näkyy edelleen kielessä, arkkitehtuurissa ja uskonnossa. Tämä nostaa esiin kysymyksen siitä, kuinka kolonialistinen perintö on vaikuttanut Perun identiteettiin ja

miten alkuperäiskansat ovat säilyttäneet kulttuurinsa. Kolonialismin vaikutukset ovat syvästi juurtuneet Perun yhteiskuntaan, mutta alkuperäiskansat ovat silti onnistuneet säilyttämään keskeisiä kulttuuriperinteitään. Alkuperäiskansat ovat myös omaksuneet osan espanjalaisista elementeistä, luoden ainutlaatuisen kulttuurisen sekoituksen, joka heijastaa maan monimuotoista historiaa ja identiteettiä. (Räihä, 17.10.2021.)

Vuoden 1821 itsenäistymisen jälkeen Peru kohtasi poliittisia haasteita, kuten sodat naapurivaltioiden kanssa ja sisäiset konfliktit alkuperäiskansojen oikeuksista. Poliittisten puolueiden väliset ristiriidat ja yhteiskunnalliset jännitteet jatkuvat, mikä osoittaa, että itsenäisyys ja tasa-arvo ovat jatkuvasti kehittyviä prosesseja. (Räihä, 17.10.2021.) 1990-luvulla Alberto Fujimorin presidenttikausi oli tunnettu tiukasta hallintotavastaan ja taloudellisista uudistuksistaan, jotka paransivat Perun taloudellista tilannetta. Fujimorin hallitus kuitenkin syyllistyi vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin ja korruptioon, mikä johti hänen eroonsa vuonna 2000, jonka jälkeen Peru on kokenut taloudellista kasvua ja sosiaalisia muutoksia, mutta köyhyys, korruptio ja alkuperäiskansojen oikeudet ovat edelleen merkittäviä haasteita. Vuoden 2020 presidentinvaihto ja siihen liittyvät protestit ilmensivät kansalaisten tyytymättömyyttä hallitukseen. (Welly huhtikuu 2023, 1:23:30-1:26:20.)

Moderni perulainen kulttuuri on monimuotoinen ja rikas, yhdistäen perinteisiä alkuperäiskansojen elementtejä sekä espanjalaista ja muuta kansainvälistä kulttuuria. Koronapandemia kuitenkin toi esiin uusia ulottuvuuksia kulttuurille, erityisesti sosiaalisille käytännöille, jotka korostavat yhteisöllisyyden merkitystä. Perussa on aina ollut tapana tervehtiä toisia lämpimästi, ja tämä käytäntö on saanut uuden merkityksen pandemian aikana. Etäisyyksien pitäminen ja sosiaalinen eristyminen saivat monet arvostamaan kasvokkain tapahtuvia kohtaamisia entistä enemmän. Tämä lämpö ja yhteyden tunne ihmisten välillä ovat perulaiselle kulttuurille elintärkeitä. Erityisesti vanhempia ihmisiä arvostetaan suuresti, ja heidän elämäkokemuksensa sekä viisautensa nähdään arvokkaina oppaina nuoremmille sukupolville. (Welly huhtikuu 2023, 1:25:25-1:31:30.)

Perun kulttuuri ja historia ovat erinomaisia esimerkkejä siitä, miten historiasta ja perinteistä voi rakentaa nykyaikaista identiteettiä. Se osoittaa kulttuurisen resilienssin merkityksen, sillä vaikka haasteet, kuten köyhyys ja sosiaalinen eriarvoisuus, ovat yhä läsnä, perulaiset löytävät tapoja juhlistaa ja vaalia omaa kulttuuriaan. Tämä monimuotoisuus ja kyky sopeutua uusiin olosuhteisiin ovat avaintekijöitä, jotka määrittävät Perun tulevaisuutta ja sen kulttuurin kehitystä. (Räihä, 17.10.2021.)

4.3 Kulttuuri

Perun kulttuuri on hyvin rikas Inkakohteineen, herkullisine ruokineen ja värikkäine festivaaleineen. Perulaiset tunnetaan yleisesti ystävällisyydestään myös turisteja kohtaan. He ovat ylpeitä historiastaan sekä siitä, mitä ovat nykyään, ja osallistuvat myös mielellään sosiaalisiin tapahtumiin kuten festivaaleihin. Perulaisille perhesiteet ovat tärkeässä roolissa ja ihmiset viettävätkin paljon aikaa perheenjäsenten kanssa ja järjestävät erilaisia perhejuhlia. Yksi kuuluisista juhlista on Inti Raymi eli Inkojen aurinkofestivaali, joka järjestetään joka vuosi 24. kesäkuuta. (TripLegend, 21.9.2024.)

Perun kulttuurin rakentumiseen on vaikuttanut Latinalaisen Amerikan aatteet. Espanjan siirtomaalaiset ovat tehneet vaikutuksen Peruun ja muokanneet sen kulttuuria. Perulaiseen kulttuuriin kuuluu myös heidän värikäs vaatetuksensa sekä kulinaristiset herkut. Vaatteissa ja sisustuksessa on käytetty paljon erilaisia värejä, kuten on tyypillistä myös muissa Latinalaisen Amerikan maissa. Perulaiset käyttävät paljon tuoreita raaka-aineita, kuten mereneläviä, perunaa, maissia ja kvinoaa. Ruoissa on havaittavissa vahva mausteiden käyttö, tyypillisimpiä mausteita ovat chilit, lime, korianteri ja valkosipuli. Perulainen keittiö on saanut vaikutteita ajan saatossa Espanjasta, Japanista, Kiinasta, Italiasta sekä Länsi-Afrikasta. (Räihä, 17.10.2021.)

Espanjan siirtomaana olemisen on vaikuttanut myös perulaiseen musiikkiin. Musiikki on saanut vaikutteita myös Andien vuoristosta sekä Afrikasta. Vuosisatojen kulttuurinen sekoittuminen Perussa on muodostanut laajan musiikkimaiseman, johon kuuluu ainutlaatuisia esihispaanisia ja mestizo-tansseja. Andilaiset vaikutteet huomataan parhaiten puhallinsoittimissa ja melodioiden muodoissa, afrikkalaiset vaikutukset huomataan rytmissä ja lyömäsoittimissa, ja eurooppalaiset vaikutukset harmonioissa ja jousisoittimissa. Ennen Perun varakuninkuutta suuri osa Perun alueesta oli osa Tahuantinsuyota (Inkan imperiumi) yhdistäen useita vanhimpia kulttuureja kuten Chavin, Paracan, Mochen, Chimun, Nazcan. Näistä muinaisista kansoista Nazca-kulttuuri oli merkittävä edelläkävijä alueen esikolumbialaisiin musiikkiperinteisiin. Nykyään keski-, pohjois- ja etelä-Andit ovat tunnettuja perinteisten rytmien säilyttämisestä. Tyypillisiä Perun musiikissa käytettyjä soittimia ovat huilu, antara tai zampoña, siku (Kuva 8.), sekä perinteinen kitara, jolla Perussa on myös pienempi variantti, tunnettu nimellä "charango" ja mandoliini. (Machu Picchu Getaway. S.a.)

Kuva 8. Andimies soittamassa Sikua (Kolasinski, 9.5.2015)

4.4 Matkailun vaikutukset paikallisyhteisöihin ja luontoon

Matkailu vaikuttaa sekä positiivisesti että negatiivisesti paikallisiin yhteisöihin ja luonnon tilaan Perun kaltaisissa ekoturismikohteissa. Ekoturismi on periaatteessa ympäristöystävällistä ja taloudellisesti kannattavaa toimintaa, jonka tavoitteena on vahvistaa paikallisten asukkaiden hyvinvointia ja tukea ympäristönsuojelua. Toiminnan tarkoituksena on suojella luonnon monimuotoisuutta minimoimalla kävijöiden ympäristövaikutuksia, ohjata matkailutuloja takaisin luonnon- ja ympäristönsuojeluun sekä kannustaa matkailijoita ymmärtämään vierailukohteidensa ainutlaatuisia ekologisia ja kulttuurisia arvoja. Perussa matkailu on erityisen merkittävässä roolissa, sillä maa houkuttelee matkailijoita ainutlaatuisella luonnollaan ja rikkaalla kulttuuriperinnöllään. (Hill, J., Hill, R. 2011.)

Ekoturismin toimintamallit kuten Inkaterra-reservaatin kaltainen esimerkki Amazonin sademetsäalueella osoittavat, kuinka matkailuyritykset voivat toimia suoraan ympäristönsuojelun edistäjinä. Vaikka tämä voi tarkoittaa yhteisöjen osallistamista ja heidän elinympäristöjensä suojaamista, paikallisten asukkaiden ja matkailualan tarpeet eivät aina kohtaa ilman konfliktia. Esimerkiksi luonnonvarojen, kuten veden ja energian käyttö, täytyy suunnitella siten, että matkailutoiminta häiritsee mahdollisimman vähän ympäröivää ekosysteemiä ja että matkailijoille

tarjotaan ympäristötietoutta alueen luonnonarvoista. Paikallisyhteisöjen kannalta ekoturismi tuo usein taloudellista hyötyä, mutta samalla se saattaa lisätä niiden riippuvuutta matkailusta. Esimerkiksi työpaikkojen kierto ja tulonjaon varmistaminen paikallisten perheiden kesken tukevat kestävyyttä. Yhteistyössä paikallisten yhteisöjen kanssa toteutetut projektit voivat myös luoda vahvemman sidoksen alueen suojeluun: yhteisöillä on usein laaja ymmärrys omasta ympäristöstään ja sen luonnollisista prosesseista, kuten eläin- ja kasvilajien dynamiikasta. Tällaisten yhteistyösopimusten kautta paikallisille yhteisöille annetaan välineitä luonnon monimuotoisuuden ja omien elinkeinojensa suojeluun. Ekoturismin on kuitenkin tasapainoteltava matkailun laajenemisen ja sen ekologisten kustannusten välillä. Jotta matkailutoiminta voisi säilyttää luonnon monimuotoisuuden pitkällä aikavälillä, tarvitaan sitovia säädöksiä sekä selkeitä toimintaohjeita luonnonvarojen käytölle. Myös matkailijoiden ja yhteisön välinen suhde vaikuttaa osaltaan alueen kestävyteen. Esimerkiksi pienryhmäretket ja paikallisten oppaiden asiantuntevat opastukset voivat auttaa matkailijoita ymmärtämään paikallisia ekologisia prosesseja ja kulttuurin arvoja, minkä ansiosta matkailu voi rikastaa myös vierailijoiden kokemusta ja tietämystä. (Hill, J., Hill, R. 2011.)

Perun sademetsien kaltaiset alueet ovat erityisen haavoittuvia, ja siksi Perun hallitus on ottanut tavoitteekseen ekoturismin kehittämisen strategisena osana kestävää matkailua. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan paitsi ympäristötietoisuuden kasvattamista, myös käytännön tukea ja kannustimia paikallisyhteisöille osallistua kestävä matkailun kehittämiseen. Ekoturismin kasvaessa sääntelytoimet ja alueiden suojelun oikeudellinen varmistaminen voisivat auttaa turvaamaan sademetsien laajat metsäalueet sekä ylläpitää niiden ekosysteemipalveluita. Tämä edellyttää kuitenkin yhteistä toimintamallia, jossa matkailun laajentaminen on kestävä ja sidottu kansalliseen ympäristöpolitiikkaan sekä alueellisiin kehitysstrategioihin. (Hill, J., Hill, R. 2011.)

5 Peru vastuullisena matkakohteena

Tässä kappaleessa käydään läpi, millainen matkakohde Peru on sekä mitä se tarjoaa matkailijalle. Käsittelen konkreettisia seikkoja liittyen matkustamiseen Peruun ja sen vastuullisuutta – tarkastelen esimerkiksi lentoja sekä eri matkanjärjestäjien ja matkatoimistojen tarjouksia ja hintoja matkoista, erilaisia majoitusmahdollisuuksia, liikenneyhteyksiä, paikallista valuuttaa ja maksutapoja, ruokakulttuuria sekä turvallisuustilannetta. Lisäksi esittelen nähtävyyksiä ja paikkoja, joita Perussa olisi hyvä nähdä.

Turvallisuustilanne on keskeinen tekijä matkailussa, joten käsittelen myös, mitä varotoimia matkailijoiden on hyvä ottaa huomioon. Lisäksi esittelen merkittäviä nähtävyyksiä ja paikkoja, jotka ovat ehdottomasti vierailun arvoisia. Pohdin Perun suosiota matkailukohteena sekä tulevaisuuden näkymiä turismille. Lopuksi tarkastelen, milloin on paras aika matkustaa Peruun ja mitä sesonkeja kannattaa huomioida.

5.1 Peru matkakohteena yleisesti ja matkustusesongit

Peru on matkakohde, joka houkuttelee monipuolisuudellaan ja rikkaalla kulttuuriperinnöllään. Maan ainutlaatuinen luonto käsittää erilaisia maisematyyppejä, kuten rannikkoa, autiomaita, vuoristoja ja Amazonin sademetsää. Tämä monimuotoisuus tekee Perusta yhden maailman biologisesti rikkaimmista alueista. Matkailijoita kiinnostavat erityisesti sen historia ja arkeologiset kohteet, kuten Machu Picchu ja Nascan linjat, jotka kertovat Perun kulttuurin monista aikakausista. Samalla nämä tunnetuimmat nähtävyydet houkuttelevat suurimman osan vierailijoista ja kärsivät ajoittain liiallisesta turismista. Suurin osa matkailijoista keskittyy suosituimmille reiteille, jotka kulkevat esimerkiksi Limasta Machu Picchuun. Tästä huolimatta Peru tarjoaa paljon vähemmän tunnettuja nähtävyyksiä, kuten Huaca del Sol ja Huaca de la Luna -pyramidit tai syrjäisen Kuelapin linnoituksen, joka on maailman suurimpia esikolumbiaanisia linnoituksia. Näiden kohteiden saavutettavuutta rajoittavat kuitenkin etäisyydet ja puutteellinen infrastruktuuri. Vaikka matkailu on taloudellisesti merkittävää, sen hyödyt jakautuvat epätasaisesti, ja monet syrjäiset alueet jäävät kehityksen ulkopuolelle. Erityisesti kestävä matkailu, kuten kotimajoitusohjelmat, pyrkivät tasapainottamaan tilannetta tuomalla tuloja paikallisyhteisöille. Näillä hankkeilla on ollut positiivisia vaikutuksia sekä luonnonsuojeluun että perinteiden vaalimiseen. (Baumhackl 2019.)

Perun monipuolinen ilmasto tekee siitä matkakohteen, jossa voi vieraillla ympäri vuoden. Eri alueet ja vuodenajat tarjoavat kuitenkin erilaisia kokemuksia, joten matkan ajankohtaa kannattaa harkita omien kiinnostusten mukaan. Maa jakautuu kolmeen pääalueeseen: rannikkoon, vuoristoon ja Amazonin sademetsään, joista jokaisella on oma ilmastonsa. Rannikko, mukaan lukien Lima, on pääosin kuivaa aluetta, jossa sää pysyy tasaisena vuoden ympäri. Vuoristoalueilla, kuten Cuscon ja Machu Picchun ympäristössä, on selkeä kuivakausi huhtikuusta lokakuuhun. Tämä on suosituin matkailusesonki, jolloin sää on selkeä ja ihanteellinen nähtävyyksille ja vaelluksille. Sadekaudella marraskuusta maaliskuulle sateet ovat yleisiä, mutta aamupäivät ovat usein aurinkoisia, ja maisemat vehreitä. Amazonin alueella sademetsän kostea ja kuuma ilmasto on vallitseva ympäri vuoden, vaikka sateita saadaan eniten marras-huhtikuussa. Vaelluksesta kiinnostuneiden kannattaa huomioida, että suosittu inkapolku ei ole avoinna ympäri vuoden. Reitti on suljettu helmikuussa sääolosuhteiden ja kunnostustöiden vuoksi. Parhaat ajankohdat vaelluksille ovat huhtikuusta marraskuuhun, jolloin sääolosuhteet ovat suotuisimmat. (Tourcompass, 2019.)

Ympärivuotisuudestaan huolimatta Perun suosituimmat matkailukohteet, kuten Machu Picchu, houkuttelevat enemmän kävijöitä kuivakauden aikaan huhtikuusa lokakuuhun, mikä lisää vilinää ja ruuhkia. Toisaalta sadekaudella matkailukohteet ovat vähemmän täynnä, mikä tekee ajanjaksosta houkuttelevan niille, jotka haluavat välttää ruuhkat. (Tourcompass, 2019.) Perun sadekausi kestää marraskuusta toukokuuhun, ja tuolloin voimakkaat sateet voivat aiheuttaa maanvyörymiä ja häiriöitä liikenteessä, erityisesti Andeilla ja Cuscon alueella. Tämä voi vaikuttaa myös Machu Picchuun johtaviin reitteihin. Matkailijoiden suositellaan tarkistamaan sääolosuhteet ennen matkaa ja varautumaan mahdollisiin viivästyksiin. (Gov.UK s.a.)

5.2 Merkittävimmät matkakohteet

Machu Picchu on yksi maailman tunnetuimmista arkeologisista kohteista ja Perun tärkein matkailunähtävyys. Tämä inkojen muinainen kaupunki sijaitsee korkealla Andien vuoristossa, ja se on säilynyt hämmästyttävän hyvin espanjalaisvalloituksen jäljiltä. Machu Picchun rauniot, temppelit ja terassit tarjoavat matkailijoille ikkunan inkojen sivilisaation arkkitehtuuriin ja insinööritaitoon. Lisäksi kohde sijaitsee kauniilla luonnonalueella, mikä tekee siitä sekä historiallisesti että visuaalisesti vaikuttavan vierailukohteen. (Touropia 20.12.2020, 12:25-13:20.)

Titicaca-järvi, joka sijaitsee Perun ja Bolivian rajalla Andien vuoristossa, on merkittävä matkakohde monista syistä. Se on maailman korkeimmalla sijaitseva purjehduskelpoinen järvi, ja

sillä on suuri kulttuurinen ja historiallinen merkitys, erityisesti inkojen ja aymarojen perinteissä. Uros-saaret, kelluvat saaret, jotka on tehty kaisloista, ovat yksi alueen erikoisimmista nähtävyyksistä. Matkailijoita houkuttelevat myös järveä ympäröivät perinteiset kylät sekä sen rauhallinen ja henkeäsalpaava maisema. Paikallisten mukaan aurinko on syntynyt Titicaca järvessä. (Touropia 20.12.2020, 4:11-4:44.)

Lima, Perun pääkaupunki ja suurin kaupunki, on merkittävä matkakohde, jossa historia, moderni kulttuuri ja gastronomia kohtaavat. Kaupungissa voi tutustua siirtomaa-ajan arkkitehtuuriin, kuten Plaza Mayorin ja historiallisten kirkkojen ympäristöön. Limassa sijaitsee myös maailmankuuluja ravintoloita, mikä tekee siitä ruokamatkailijoiden unelman. (Touropia 20.12.2020, 5:50-6:30.) Matkatoimisto Aventuran Perulaisen oppaan, Christianin mukaan paras aika vieraillla Limassa on kesäkuukausina (joulukuusta huhtikuuhun), jolloin sää on kuiva ja aurinkoinen. Talvikuukausina kaupungissa vallitsee usein kostea ja sumuinen ilmasto, joka tunnetaan nimellä *garúa*.

Sacred Valley eli Pyhålaakso on merkittävä matkakohde Perussa sen historiallisen ja kulttuurisen arvon vuoksi. Se oli muinoin inkojen tärkeä maatalousalue, ja laaksosta löytyy lukuisia inkojen aikaisia raunioita, kuten Pisac ja Ollantaytambo. Pyhålaakson vehreä maisema ja sen läpi virtaava Urubamba-joki tarjoavat matkailijoille myös upeita luonnonnäkyimiä. Lisäksi laakso on suosittu lähtöpaikka retkille kohti Machu Picchua. Alueen kulttuuriperintö, luonto ja vaellusmahdollisuudet tekevät siitä erityisen houkuttelevan matkailukohteen. (Touropia 20.12.2020, 8:20-9:10.)

Cusco, inkojen muinaisen imperiumin pääkaupunki, on yksi Perun tärkeimmistä matkakohteista. Sen rikas historia näkyy siirtomaa-ajan arkkitehtuurissa, joka on rakennettu inkojen perustuksille. Cusco on portti Machu Picchuun ja Pyhånlaaksoon, ja se tarjoaa matkailijoille mahdollisuuden tutustua sekä inkojen kulttuuriin että espanjalaiseen vaikutteeseen. Kaupunki sijaitsee korkealla Andeilla, joten sinne matkustaessa on hyvä huomioida korkeuserot. Cusco houkuttelee historiaa, kulttuuria ja vaelluksia rakastavia matkailijoita ympäri maailman. (Touropia 20.12.2020, 10:43-11:22.)

Kuvassa 9 esitetään Perun kansainvälisten matkailijoiden saapumisten kuukausittainen jakautuminen vuonna 2024. Grafiikka osoittaa, että matkailijamäärät pysyvät melko tasaisina alkuvuodesta, noin 250 000 matkailijaa kuukaudessa, mutta alkavat kasvaa kesäkuussa ja heinäkuussa, mikä viittaa kesäkauden matkustusesongin alkuun. Tämä kausivaihtelu on tärkeä tekijä Perun matkailualalla, sillä sesonkiaikaan houkutteellaan suurempi määrä matkailijoita, mikä voi vaikuttaa sekä paikalliseen talouteen että matkailupalveluiden kysyntään. Jatkuva seuranta ja

analyysi matkustuskeskeisistä auttavat optimoimaan markkinointistrategioita ja parantamaan palvelutarjontaa.

Kuva 9: Peruun saapuvat ihmiset kausittain (UN Tourism s.a. b.)

5.3 Matkailijamäärät ja tulevaisuuden suunnitelmat

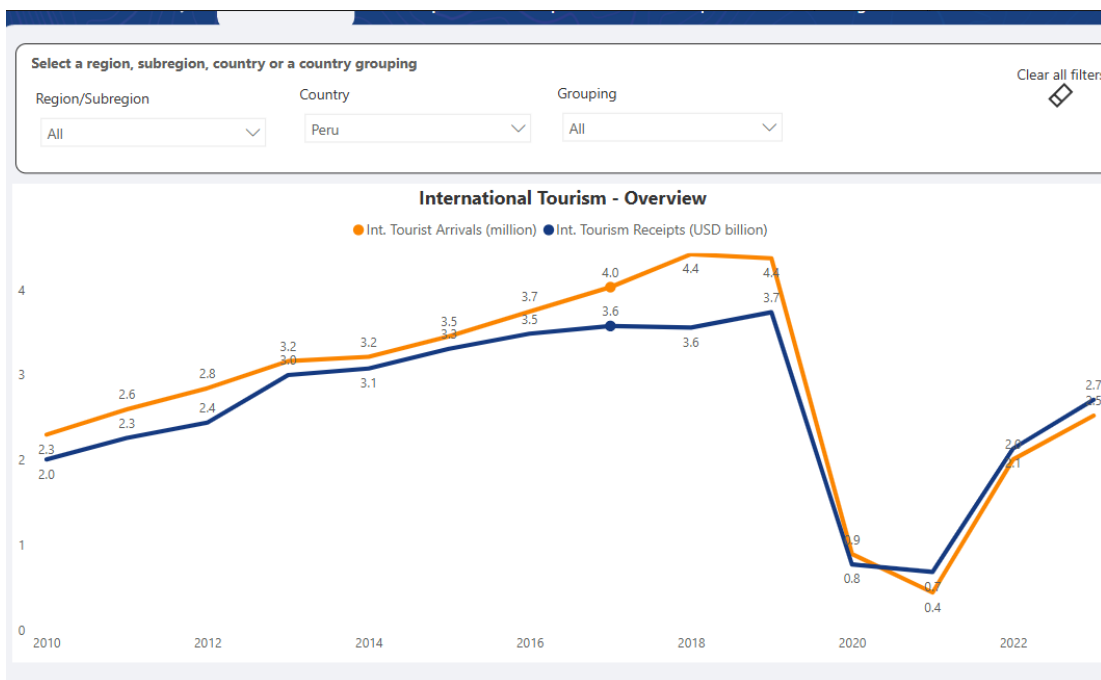
Matkailu on keskeinen osa Perun taloutta ja kulttuuria, ja se on merkittävä keino maalle tuoda ulkomaista valuuttaa sekä edistää paikallista kehitystä. Viime vuosikymmenen aikana Perun kansainvälinen matkailu on kehittynyt huomattavasti, mikä heijastuu kasvavissa matkailijamäärissä ja -tuloissa. Tässä osiossa tarkastellaan Perun matkailualan kehitystä vuosina 2010–2022, keskittyen erityisesti kansainvälisten matkailijoiden määrän ja matkailutulojen muutoksiin sekä pandemia-aikaan, joka aiheutti merkittäviä haasteita. (UN Tourism s.a. b.)

Kuvasta 10 käy ilmi, että kansainvälisten matkailijoiden määrä kasvoi tasaisesti vuoteen 2019 saakka, jolloin saavutettiin ennätys 4,4 miljoonassa matkailijassa. Tämä kasvu on tuonut mukanaan taloudellisia hyötyjä, mutta COVID-19-pandemian aiheuttama romahdus vuonna 2020 vaikutti merkittävästi matkailuun. Toisaalta vuosi 2021 tarjosi ensimmäisiä elpymisen merkkejä, ja vuoteen 2022 mennessä matkailijat alkoivat jälleen löytää tiensä Peruunkin.

Lisäksi tarkastellaan Perun tärkeimpiä matkailulähdemarkkinoita (kuva 11), joiden kehitys on ollut avainasemassa maan matkailustrategiassa. Yhdysvallat on edelleen Perun suurin matkailumaa, ja vuonna 2022 sieltä saapui 465 000 matkailijaa, mikä vastaa 23,0 prosenttia kaikista

kansainvälisistä saapuvista matkustajista. Chile ja Ecuador ovat myös merkittäviä matkailulähteitä, ja niiden suhteet Peruun ovat kasvaneet; Chilestä saapui 366 000 matkailijaa (18,0 % osuus) ja Ecuadorista 157 000 matkailijaa (8,0 % osuus) vuonna 2022. Tämä osoittaa, kuinka tärkeää on ymmärtää kansainvälisen matkailun dynaamisia liikkeitä. (UN Tourism s.a. b.)

Matkailun kehitys Perussa on ollut vaihtelevaa viime vuosikymmeninä, mutta COVID-19-pandemia vaikutti merkittävästi matkustustilastoihin erityisesti vuosina 2020 ja 2021. Vuonna 2022 nähtiin kuitenkin elpymistä, ja matkustajien määrä alkoi nousta jälleen. Ymmärtämällä näitä markkinatrendejä Perun matkailustrategia voi sopeutua ja kehittyä tehokkaasti tulevaisuudessa. (UN Tourism s.a. b.)

Kuva 10: Matkailujämäärät peruun vuosien aikana (UN Tourism s.a. b.)

Top source markets				
Country	2022		2010	
	in thousand	% share	in thousands	% share
United States	465	23 %	417	18 %
Chile	366	18 %	596	26 %
Ecuador	157	8 %	152	7 %
Colombia	133	7 %	99	4 %
Bolivia	98	5 %	86	4 %
Spain	95	5 %	97	4 %
Brazil	89	4 %	88	4 %
Argentina	80	4 %	127	6 %
Mexico	76	4 %	38	2 %
France	54	3 %	67	3 %
Germany	42	2 %	53	2 %
Canada	41	2 %	53	2 %
Total		100 %		100 %

Kuva 11: Matkailijamäärät Peruun maakohtaisesti (UN Tourism s.a. b.)

5.4 Saavutettavuus Suomesta

Suomalaisia kiinnostaa Perussa sen ainutlaatuinen kulttuuriperintö ja maantieteelliset kohteet. Maa tarjoaa unohtumattomia elämyksiä, kuten Machu Picchun Inkarauniot, Cuzcon historialliset nähtävyydet sekä Andien lumiset huiput ja Titicaca-järven korkealla sijaitsevat saaret. Suomesta matkustaminen Peruun edellyttää huolellista suunnittelua, sillä matkat ovat pitkiä ja voivat olla vaativia erityisesti korkeuserojen vuoksi. Tänne on mahdollista tehdä omatoimimatkoja, mutta vastuullisuuden kannalta on suositeltavaa valita matkatoimisto, jotka kannattavat vastuullisuuden periaatteita. Matkatoimistoja, jotka järjestävät matkoja Peruun on mm:

Olympia Kaukomatkat tarjoaa vähintään kaksi erilaista vaihtoehtoa: Salcantay-reitin vaellus Machu Picchulle sekä makumatkan Andeille. Vaellusmatka vie matkailijan vuoriston upeisiin maisemiin, kun taas makumatka keskittyy paikallisiin ruokaelämyksiin ja edistää paikallisten viljelijöiden ja tuottajien tukemista. Näissä matkoissa korostuu matkailijoiden eettinen vastuu sekä ympäristöystävällisyys. (Olympia s.a.)

Albatros Travel puolestaan korostaa reilun matkailun periaatteita ja käyttää paikallisia oppaita, mikä edistää kestävyyttä ja paikallisen kulttuuriperinnön säilymistä. Heidän Inkavaelluksensa Machu Picchulle antaa matkailijalle mahdollisuuden kokea Perun rikkaan historian ja luonnon. Tämä lähestymistapa edistää kestäväää matkailua ja tuo taloudellista hyötyä paikallisille yhteisöille. (Albatros travel s.a.)

Mandala Travel tarjoaa kiertomatkoja Perussa, jotka yhdistävät seikkailun ja kulttuurikokemukset ympäristöä kunnioittaen. Heidän toimintamallinsa perustuu reittien huolelliseen suunnitteluun ja yhteistyöhön paikallisten toimijoiden kanssa. Tämä takaa autenttiset kokemukset ja tukee paikallisyhteisöjen toimeentuloa. (Mandala Travel s.a.)

Aventura järjestää laajoja kiertomatkoja Perun keskeisiin kohteisiin. Heidän matkapakettinsa, kuten vaellusmatkat ja kiertomatkat, on suunniteltu ympäristöystävällisesti ja paikallista väestöä kunnioittaen. Käyttämällä paikallisia oppaita ja yhteistyökumppaneita Aventura edistää kestävän matkailun periaatteita ja tukee paikallista kulttuuria. (Aventura s.a.)

Suomen kansalaiset voivat matkustaa Peruun ilman viisumia, jos oleskelu kestää alle 90 päivää. Matkustajilla on oltava voimassa oleva passi, ja on suositeltavaa tarkistaa mahdolliset maahantulosäännöt matkatoimiston tai Ulkoministeriön verkkosivuilta ennen matkaa. Alaikäisillä matkustajilla on oltava oma passi, ja tietyissä tapauksissa saatetaan tarvita lisäasiakirjoja. (Albatros travel s.a.)

Suomesta Peruun ei ole suoria lentoja, joten matkaan sisältyy vähintään yksi välilasku. Lentoaika Helsingistä Limaan kestää yleensä 15–20 tuntia reitin mukaan. Matkapaketit, kuten Albatros Travelin tarjoamat kiertomatkat, maksavat noin 3 198 euroa kymmenen päivän reissulta. Matkatoimistojen hinnoissa on vaihtelua tarjonnan ja matkan sisällön perusteella. (Albatros travel s.a.)

5.5 Vastuullisuus Perussa: Haasteet ja kehityssuunnitelmat

Perussa matkailualan vastuullisuuden edistämiseen liittyy monia haasteita ja kehityssuuntia, jotka ovat keskeisiä kestävän matkailun näkökulmasta. Maan ainutlaatuinen kulttuuriperintö, laaja biodiversiteetti ja monimuotoiset luonnonvarat houkuttelevat vuosittain matkailijoita ympäri maailmaa, mutta tämä matkailu myös asettaa paineita paikallisille yhteisöille ja ekosysteemeille. Vastuullisen matkailun kehittämiseksi Perussa on tärkeää sovittaa yhteen ekologisia, taloudellisia ja sosiaalisia tavoitteita, jotta matkailusta saadaan kestävä ja pitkällä aikavälillä hyödyllinen osa yhteiskuntaa. Matkailualan kestävän kehityksen tukemiseksi Perussa on ryhdytty moniin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on pienentää matkailun ympäristöjalanjälkeä ja lisätä kestävien käytäntöjen roolia matkailukohteissa. Moche-reitin museoissa, jotka ovat merkittäviä matkailukohteita Perussa, on otettu käyttöön uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja. Museot ovat alkaneet käyttää aurinko- ja tuulivoimaa pienentääkseen riippuvuuttaan fossiilisista

polttoaineista, mikä tarjoaa esimerkin siitä, kuinka matkailutoimijat voivat omaksua ekologisempia käytäntöjä ja tukea vastuullista energiankäyttöä. Tällaiset aloitteet osoittavat, että matkailualalla on mahdollisuuksia yhdistää taloudellinen hyöty ympäristövastuuseen, ja ne luovat perustan laajemmalle kestäväan energian ohjelmalle, joka voisi levitä muihinkin Perun matkailukohteisiin. (Asmat-Campos, Calderon-Vargas & Chavez-Arroyo, 2021.)

Perun luonnon monimuotoisuus ja sen suojeleminen matkailun kautta on toinen keskeinen osa maan vastuullisuusstrategiaa. Maa on yksi maailman biologisesti monimuotoisimmista alueista, ja sen luonto tarjoaa suuria mahdollisuuksia ekomatkailulle. Perussa on otettu käyttöön erityisiä biodiversiteettiohjelmia, joiden avulla pyritään säilyttämään luonnon monimuotoisuus matkailun yhteydessä. Näissä ohjelmissa rohkaistaan matkailualan toimijoita soveltamaan käytäntöjä, jotka vähentävät matkailijoiden aiheuttamaa ympäristökuormitusta erityisesti herkillä alueilla, kuten luonnonpuistoissa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää hallita vierailijoiden määrää sekä toteuttaa tiukkoja säädöksiä, jotka suojaavat arvokkaita ekosysteemejä. Näin voidaan varmistaa, että luonnonvarat säilyvät ja että niiden arvo matkailulle säilyy pitkällä aikavälillä. Käytännössä Perun matkailualan kestävyttä pyritään kehittämään laaja-alaisesti ympäristövastuullisuuden ja yhteisöllisen osallisuuden avulla. Esimerkiksi matkailutoiminnassa tarvittavien luonnonvarojen, kuten veden ja metsien, kestävää käyttöä tuetaan sekä valtion että yksityisen sektorin aloitteilla. Tähän kuuluu myös yhteisötason koulutus ja osallistaminen, mikä mahdollistaa sen, että paikalliset ihmiset voivat osallistua matkailutoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Tämä osallistava lähestymistapa on erityisen tärkeää alueilla, joissa yhteisöt ovat suoraan riippuvaisia luonnonvaroista, sillä se tukee paitsi ympäristön kestävyttä myös paikallisten ihmisten taloudellista hyvinvointia. Paikallisten yhteisöjen osallistuminen matkailuun myös lisää tietoisuutta luonnonsuojelusta, sillä se tuo esiin, kuinka matkailu ja ympäristön suojelu voivat tukea toisiaan. (Ugarte & Pacheco, 2018.) Lisäksi matkailun kehittämisen tueksi tarvitaan julkisen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä, jotta kestäväan matkailun periaatteet juurtuvat yhä laajemmin. Moche-reitin museoiden uusiutuvan energian käyttöönotto on osoitus siitä, kuinka yksittäiset matkailukohteet voivat toimia esimerkkinä muille toimijoille. Tämän tyyppinen aloitteellisuus osoittaa, että matkailukohteet voivat kehittää ympäristöystävällisiä ratkaisuja ja samalla tarjota laadukasta palvelua vierailijoille. Kestäväan energian käyttöönotto on myös askel kohti sitä, että Perussa matkailu voisi kehittyä ympäristöä kunnioittavaksi alaksi, jossa perinnöllinen ja luonnollinen ympäristö ovat tasapainossa taloudellisten tavoitteiden kanssa. (Asmat-Campos, Calderon-Vargas & Chavez-Arroyo, 2021.)

Biodiversiteetin huomioiminen on olennaista, jotta Perun matkailuala voi kehittyä kestäväällä tavalla. Luontokohteet, kuten sademetsät ja korkeat vuoristoalueet, ovat elintärkeitä ekosysteemejä, jotka ovat erityisen alttiita matkailun vaikutuksille. Tällaisilla alueilla on tärkeää rajoittaa matkailutoimintaa niin, että se ei vaaranna näiden alueiden luonnollista tasapainoa. Tähän pyritään erilaisilla strategioilla, kuten asettamalla rajoituksia matkailijoiden määrille ja kehittämällä infrastruktuuria, joka minimoi haitalliset ympäristövaikutukset. Näillä toimilla voidaan varmistaa, että Perun rikas luonnonperintö säilyy tuleville sukupolville ja että ekomatkailun kasvu tukee sekä ympäristön että paikallisten yhteisöjen elinvoimaisuutta. (Ugarte & Pacheco, 2018.)

Yhteenvedona Perun matkailualan vastuullisuus rakentuu uusiutuvan energian käytön laajentamiseen ja biodiversiteetin suojelemiseen. Näiden strategioiden avulla maa voi kehittää matkailualan, joka hyödyttää paikallisyhteisöjä ja suojelee sen korvaamattomia luonnonvaroja. Tämä osoittaa, että vastuullinen matkailu ei ole vain ympäristönsuojelua, vaan myös paikallisten ihmisten elinolosuhteiden parantamista ja kulttuurisen sekä luonnonperinnön arvostamista tavalla, joka tukee kestävyyttä. (Ugarte & Pacheco, 2018.)

5.6 Turvallisuus

Peru on yleisesti ottaen melko turvallinen matkailumaa, mutta tavanomaista varovaisuutta on syytä noudattaa. Tietyt alueet, kuten Huancavelica, Ayacucho ja Junín, on syytä välttää tarpeettoman matkustamisen osalta. Poliittinen tilanne voi ajoittain kärjistyä, mikä voi johtaa väkivaltaisiin mielenosoituksiin ja kulkuyhteyksien katkeamiseen. Viime aikoina on myös raportoitu lisääntyneistä varkauksista, erityisesti Liman ja Cuscon turistialueilla. Matkailijoiden on suositeltavaa olla varovaisia henkilökohtaisten arvoesineiden, kuten matkapuhelimien, kanssa. Lisäksi voimakkaat sateet voivat aiheuttaa tulvia, ja dengue-kuumeen esiintyvyys on kasvanut joillakin alueilla. (Ulkoministeriö s.a.)

Vaikka terroristihyökkäysten mahdollisuutta Perussa ei voida täysin sulkea pois, pääasialliset turvallisuusriskit liittyvät poliittisiin levottomuuksiin. Mielenosoitukset voivat kehittyä nopeasti väkivaltaisiksi, johtaa tieliikenteen ja julkisen liikenteen häiriöihin sekä vaikuttaa maahantulopalveluihin. Erityisesti Liman historiallisessa keskustassa esiintyy usein protesteja, mutta levottomuudet voivat levitä myös muihin alueisiin, kuten Arequipaan, Cuscoon ja Punoon. Ulkomaalaisten osallistuminen poliittisiin mielenosoituksiin on laitonta, ja siitä voi seurata pidätys tai karkotus. Matkailijoiden on suositeltavaa seurata paikallisia tiedotusvälineitä, välttää suuria väkijoukkoja ja noudattaa viranomaisten ohjeita. Perun suurissa kaupungeissa, kuten Limassa, Cuscossa ja Arequipassa, esiintyy paljon katurikollisuutta, kuten ryöstöjä ja taskuvarkauksia.

Ryöstöt aseella uhaten ovat kohdistuneet myös ulkomaalaisiin, ja uhreja on kehoitettu olemaan vastustamatta hyökkääjiä. Lisäksi on raportoitu "express-kidnappauksia", joissa uhri pakotetaan nostamaan rahaa pankkiautomaateista. Matkailijoiden on suositeltavaa käyttää vain virallisia taksipalveluja, välttää pimeillä kaduilla liikkumista yksin ja pitää arvoesineet huomaamattomasti piilossa. (Gov.UK s.a.)

6 Matkailualan kuluttajakäyttäytyminen

Tässä kappaleessa keskitytään matkustajaprofiilien ja matkailijatyypien määrittelyyn sekä siihen, mitkä tekijät vaikuttavat ihmisten matkapäätöksiin ja motivaatioon. Tutkin myös erityisesti, mitkä asiat houkuttelevat matkailijoita matkustamaan juuri Peruun. Näiden seikkojen tarkastelu auttaa ymmärtämään, mikä vaikuttaa kuluttajien valintoihin ja miten matkailijat tasapainottavat omat toiveensa ja matkailualan vastuullisuusodotukset.

Matkailualan kuluttajakäyttäytyminen käsittää matkailijoiden päätökset ja toiminnot, jotka liittyvät matkailupalveluiden ja -tuotteiden hankintaan, käyttöön ja mahdolliseen hävittämiseen. Tämä prosessi alkaa jo matkustuspäätöksestä ja jatkuu matkan jälkeen kokemusten arviointina. Käyttäytyminen on jatkuva ja dynaaminen prosessi, joka auttaa ymmärtämään matkailijoiden valintoja ja niiden taustalla vaikuttavia tekijöitä. Matkailijan ostoprosessi jakautuu kolmeen vaiheeseen: osto edeltävät toimet, itse ostaminen sekä oston jälkeinen arviointi. Ennen ostopäätöstä matkailija tunnistaa tarpeen, etsii tietoa ja vertailee vaihtoehtoja esimerkiksi matkakohteiden tai hintojen osalta. Itse ostovaihe sisältää valinnan ja tuotteen tai palvelun hankinnan, kuten lentojen varaamisen tai hotellimajoituksen ostamisen. Matkan aikana ja sen jälkeen kokemukset arvioidaan, mikä vaikuttaa mahdollisiin tuleviin valintoihin. Matkamuistojen hankinta on konkreettinen esimerkki kuluttajakäyttäytymisestä. Matkailija voi hankkia esimerkiksi koriste-esineen tai käytännöllisen tuotteen, joka muistuttaa matkasta. Tuotteen käyttö tapahtuu usein vasta kotona, ja esine voi säilyä muistona pitkään tai tulla hävitetyksi käytön jälkeen. Kuluttajakäyttäytymisen ymmärtäminen on matkailualan toimijoille tärkeää, sillä se auttaa kehittämään palveluja ja tuotteita, jotka vastaavat asiakkaiden tarpeita ja parantavat heidän matkakokemustaan. (Rehn, 2022.)

6.1 Matkustajaprofiilit ja matkailijatyypit

Matkailijat voidaan luokitella erilaisiin profiileihin ja tyypeihin heidän motiivinsa, kiinnostuksen kohteidensa ja matkustustapojensa perusteella. Nämä tekijät vaikuttavat siihen, miten he valitsevat matkakohteensa ja millaisia kokemuksia he hakevat. Esimerkiksi Perussa matkailijatyypit vaihtelevat suuresti; maahan saapuu kulttuurimatkailijoita, jotka ihailevat sen historiallisia nähtävyyksiä, kuten Machu Picchua, mutta myös nuorisomatkailijoita, jotka voivat osallistua vapaaehtoistöihin tai kulttuurivaihto-ohjelmiin. Erilaiset matkailijatyypit ovat esitetty taulukossa 1 ja heidän piirteensä sen jälkeen.

Taulukko 1: Matkailijatyypit (Ghete, A 2016.)

Vapaa-ajan ja virkistysmatkailijat hakevat matkustukseltaan rentoutumista ja maisemanvaihdosta. He edustavat usein kaupunkiväestöä, jotka haluavat irtautua arjestaan ja viettää aikaa luonnon keskellä. Näiden matkailijoiden lomat ovat yleensä lyhytkestoisia, esimerkiksi viikonloppumatkoja. Peru on varsinkin suomalaisille sen verran kaukainen kohde, että matkan tänne tulisi kestää vähintään viikon.

Terveyttä edistävän matkailun harrastajat matkustavat terveydellisistä syistä. Tämä matkailun muoto, joka on yksi vanhimmista, sisältää esimerkiksi kylpylähoidot tai kuntoutusmatkat. Se houkuttelee erityisesti ikääntyneitä matkailijoita, jotka viiptyvät kohteessa keskimäärin pidempään. Perussa on mahdollista tehdä erilaisia vaelluksia, joiden kuntovaatimukset vaihtelevat, eli vanhemmat ihmiset voivat myös lähteä vaellukselle.

Kulttuurimatkailijat arvostavat kohteita, joilla on historiallista ja kulttuurista merkitystä. Heitä kiinnostavat erityisesti museot, arkkitehtoniset kohteet ja perinteiset juhlat. Esimerkiksi Perun historialliset rauniot ja alkuperäiskansojen kulttuuri houkuttelevat kulttuurista kiinnostuneita matkailijoita kaikkialta maailmasta.

Sosiaalinen matkailu tarjoaa mahdollisuuden matkoihin pienemmällä budjetilla, mikä tekee siitä houkuttelevan erityisesti perheille ja nuorille. Tämä matkailun muoto voi sisältää esimerkiksi retkeilyä, yhteismajoitusta tai edullisia liikennevaihtoehtoja.

Ostosmatkailijat suuntaavat kaupunkeihin, jotka tunnetaan erityisistä tuotteistaan tai edullisista hinnoistaan. Perun markkinoilla ostosmatkailijat voivat löytää esimerkiksi

käsityöläistuotteita, kuten alpakanvillaa ja perinteisiä koriste-esineitä, mutta Peru ei ole lähtökohtaisesti ostosmatkailijoiden suosima kohde.

Nuorisomatkaajat ovat usein koulutukseen, vapaaehtoistyöhön tai kulttuurivaihtoon osallistuvia nuoria. Tämä ryhmä hakee matkoiltaan oppimiskokemuksia, jotka tarjoavat mahdollisuuden kokea uusia kulttuureja ja elämäntapoja. Esimerkiksi Perussa nuorisomatkaajat voivat osallistua kielikursseille, vapaaehtoistyöhön tai ympäristönsuojeluhankkeisiin. (Ghete, A, 2016.)

6.2 Matkapäätökseen vaikuttavat asiat

Matkapäätökseen vaikuttavat useat tekijät, kuten tiedonlähteet, suositukset ja päätöksenteon kesto. Nämä määrittävät merkittävästi, miksi matkailijat valitsevat tietyn kohteen ja kuinka he päätyvät lopulliseen ratkaisuun. Perun kohdalla tiedonlähteillä on suuri merkitys matkailijoiden päätöksenteossa. Vuonna 2016 internet oli ylivoimaisesti tärkein tiedonlähde, sillä 69,0 prosenttia matkailijoista hyödynsi verkkoa etsiessään tietoa kohteesta. Ystävien ja tuttavien suositukset olivat myös tärkeitä; 40,0 prosenttia matkailijoista kuuli Perusta jonkun, joka oli jo käynyt siellä. Näin henkilökohtaisilla suosituksilla on merkittävä rooli luottamuksen rakentamisessa matkakohdetta kohtaan. Muut tiedonlähteet, kuten televisiodokumentit, matkaoppaat ja matkatoimistojen materiaalit, vaikuttivat vain pienempään osaan matkailijoista, sillä näitä käytti ainoastaan 9 prosenttia. Päätöksenteon kesto vaihtelee suuresti matkailijoiden keskuudessa. Osa matkailijoista tekee päätöksensä nopealla aikataululla; vuonna 2016 jopa 37 prosenttia Peruun matkustaneista teki päätöksensä spontaanisti. Toisaalta valtaosa matkailijoista (44 prosenttia) käytti matkapäätöksen harkintaan yhdestä neljään kuukautta. Tämä osoittaa, että monille matkailijoille päätös Peruun matkustamisesta on huolellisesti punnittu ja suunniteltu prosessi. Perun vetovoima perustuu sen monipuolisuuteen. Kohteen ainutlaatuiset nähtävyydet, kuten Machu Picchu, sen luonnon monimuotoisuus ja rikas kulttuuriperintö, houkuttelevat matkailijoita eri puolilta maailmaa. Päätökseen vaikuttaa usein myös tiedon saavutettavuus sekä suositukset, jotka vahvistavat Perun asemaa houkuttelevana matkakohteena. (Baumhackl, 2019.)

6.3 Matkustusmotiivit Peruun

Perun monipuolisuus ja kulttuurillinen rikkaus tarjoavat matkailijoille runsaasti erilaisia syitä vierailulla tässä Etelä-Amerikan kiehtovassa maassa. Yksi merkittävimmistä vetovoimatekijöistä on luonnollisesti Machu Picchun muinaiset inkarauniot kuvassa 12, jotka houkuttelevat päivittäin

tuhansia vierailijoita ympäri maailmaa. Machu Picchu symboloi Perun historiallista perintöä, mutta maan tarjoamat kokemukset eivät rajoitu tähän ikoniseen kohteeseen. (Romano 26.5.2019.)

Kuva 12: Machu Picchun inkarauniot (PeruforLess s.a.)

Perun maisemat ovat vaikuttavia, ja ne tarjoavat ulkoilun ja seikkailun ystäville unohtumattomia elämyksiä. Andien värikäs vuoristo, kuten kuvassa 13 näkyvä kuuluisa Sateenkaarivuori Vinicunca, sekä Amazonin sademetsän vesiputoukset luovat monipuoliset puitteet patikoinnille ja luonnon tutkimiselle. Perun Amazonin alue on erityisen houkutteleva, sillä sinne pääsee helposti esimerkiksi lentämällä Limasta Iquitokseen, joka toimii porttina sademetsään. (Romano 26.5.2019.)

Kuva 13: Sateenkaarivuori Vinicunca (Mybestplace s.a.)

Ruokakulttuuri ja paikalliset elämykset

Lima on gastronomian ystävien unelmakohde, jossa voi nauttia paikallisista herkuista, kuten cevichestä ja empanadoista, sekä kokeilla erikoisuuksia, kuten Andien alueen kuivattua marsunlihaa. Peru tarjoaa myös kulttuurin ystäville runsaasti koettavaa. Cuscon historialliset kohteet, kuten Auringon temppeli ja Museo Inka, sekä käsityöläisten markkinat Pyhän laakson alueella houkuttelevat tutustumaan paikallisiin perinteisiin ja taiteeseen. (Romano 26.5.2019.)

Rentoutumista ja luksusta

Peru tarjoaa myös mahdollisuuksia rentoutumiseen ylellisissä lomakeskuksissa ja hotelleissa, kuten Titicaca-järven rannalla sijaitsevassa Inkaterra Titilaka -hotellissa. Matkailijat voivat yhdistää rentoutumisen aktiivisiin elämyksiin, kuten hiekkalautailuun Huacachinan keitaalla tai Andien vuoristossa sijaitsevan ylellisen junamatkan Belmond Andean Explorerin kyydissä. (Romano 26.5.2019.)

Historian mysteerit ja rantalomakohteet

Nazcan linjat eteläisessä Perussa kiehtovat historiallisten arvoitusten ystäviä, ja niitä voi ihailla parhaiten ilmasta käsin. Lisäksi maan rannikko tarjoaa yllättäviä mahdollisuuksia rantalomaan, kuten Máncoran kaupungin alue, joka tunnetaan surffauskohteena ja aurinkoisena pakopaikkana. (Romano 26.5.2019.)

7 Tutkimuksen toteutus

Tässä osiossa kerron tutkimuksen toteutuksesta, joka perustui kvantitatiiviseen tutkimusmenetelmään sekä aineiston keruuseen. Tavoitteenani oli selvittää, mikä Perussa houkuttaa matkakohteena ja mitä haasteita vastuullisuuden puolelta siinä on, ja näin ollen ymmärtää matkailijoiden käyttäytymistä, asenteita ja arvoja. Opinnäytetyö on rakentunut kyselytutkimuksen ympärille, joka tarjoaa laaja-alaisen näkökulman tutkimusaiheeseen. Kyselyn kysymykset löytyvät liitteestä 1.

Tässä tutkimuksessa käytin kyselylomaketta, joka sisälsi monipuolisia kysymyksiä demografisista tekijöistä, matkustustottumuksista sekä vastuullisuuden merkityksestä matkavalinnoissa. Tässä tutkimuksessa pyrin ymmärtämään ihmisten nykyisiä käytäntöjä ja tietoisuutta vastuullisen matkailun periaatteista.

Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä on perusteltu valinta tutkiessani suomalaismatkailijoiden näkemyksiä vastuullisesta ja kestävästä matkailusta Perussa. Kvantitatiivisen tutkimuksen etuna on sen kyky tuottaa suuria, numeerisesti analysoitavia aineistoja. Tämä auttaa saamaan tuloksia, joita voidaan yleistää laajemmalle kohdejoukolle. Koska tutkimuksen tavoitteena on kartoittaa matkailijoiden asenteita ja käytäntöjä, kvantitatiivinen tutkimus tarjoaa mahdollisuuden analysoida systemaattisesti erilaisten tekijöiden, kuten ikä, sukupuoli ja matkailutottumukset, yhteyttä vastuullisuusasenteisiin ja matkailukäyttäytymiseen. Tämä lähestymistapa mahdollistaa myös useiden muuttujien samanaikaisen tarkastelun, mikä auttaa ymmärtämään paremmin eri taustatekijöiden merkitystä. Kvantitatiivinen lähestymistapa oli myös perusteltu siksi, että vastuullisen matkailun tutkimus sisältää usein abstrakteja käsitteitä, kuten asenteita ja tietoisuutta, joiden mittaaminen on helpommin operationalisoitavissa numeeriseen muotoon. Näiden tulosten pohjalta on mahdollista tehdä yleistettäviä johtopäätöksiä laajemmasta matkailijajoukosta, mikä on tutkimuksen kannalta olennaista. (De Vaus, D. 2013. luvut 1–3.)

7.1 Aineiston keruu

Tutkimuksen pääongelmana on selvittää, kuinka vastuullisuus vaikuttaa suomalaisten matkakohteen valintaan, erityisesti Perun kohdalla. Kyselyssä tähän tutkimusongelmaan vastataan erityisesti kysymyksellä 6: "Miten vastuullisuus vaikuttaa matkakohteen valintaan?"

Tämä kysymys antaa selkeän kuvan siitä, kuinka suuri rooli vastuullisuudella on suomalaisten matkailijoiden päätöksenteossa ja kuinka moni pitää vastuullisuutta ensisijaisena tekijänä matkakohteen valinnassa. Lisäksi kysymys 5: "Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tekijöitä matkakohteen valinnassa?" antaa lisätietoa, sillä siinä vastaajat arvioivat vastuullisuuden merkitystä suhteessa muihin tekijöihin, kuten kulttuuriin, luontoon ja turvallisuuteen. Näiden kysymysten avulla saadaan kattavampi kuva siitä, kuinka merkittävä tekijä vastuullisuus on suomalaismatkailijoiden valinnoissa ja mihin muuhun se vertautuu heidän matkustuskäyttäytymisessään.

Ensimmäinen alaongelma koskee suomalaisten matkailijoiden mahdollisuuksia vähentää ekologista jalanjälkeään kaukomatkoilla. Tähän tutkimusongelmaan liittyen kyselyssä on useita kysymyksiä, jotka kartoittavat suomalaisten tietoisuutta ja käyttäytymistä ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Kysymys 13: "Mitä vastuullisen matkailun keinoja pidät tärkeimpinä?" antaa vastauksia siihen, mitä konkreettisia keinoja suomalaiset matkailijat pitävät merkityksellisinä, kuten ympäristöystävällisten kulkuneuvojen käyttö tai jätteiden vähentäminen ja kierrätys. Lisäksi kysymys 10: "Mitkä asiat huolettavat sinua eniten matkustaessasi Peruun?" tarjoaa tietoa matkailijoiden huolenaiheista, kuten ympäristövaikutuksista, jotka liittyvät ekologisen jalanjäljen vähentämiseen. Näiden kysymysten avulla saadaan käsitys siitä, kuinka tietoisia suomalaiset ovat vastuullisista valinnoista ja miten he aikovat vaikuttaa matkustustapojensa ekologisuuteen.

Toinen alaongelma käsittelee suomalaisten matkailijoiden tuntemusta vastuullisen matkailun periaatteista. Tätä kysymystä varten kyselyssä on keskeinen kysymys 11: "Kuinka hyvin tunnet vastuullisen matkailun periaatteet?" Tämä kysymys mittaa vastaajien tietotasoa ja käsityksiä vastuullisen matkailun periaatteista, kuten ympäristön ja paikallisten yhteisöjen kunnioittamisesta sekä negatiivisten vaikutusten minimoinnista. Lisäksi kysymys 12: "Miten arvioisit omia matkailutottumuksiasi vastuullisuuden näkökulmasta?" antaa tietoa siitä, kuinka vastaajat itse kokevat toimivansa vastuullisesti matkustaessaan. Näiden kysymysten avulla saadaan selkeä kuva suomalaisten matkailijoiden tietämyksestä ja käsityksistä vastuullisen matkailun periaatteista.

Kyselyn sisältö perustuu huolellisesti rakennettuun tietoperustaan, joka käsittelee Perua matkakohteena, sen kulttuuria, saavutettavuutta sekä vastuullisen matkailun periaatteita. Tietoperustan osio, joka käsittelee yleisiä tietoja Perusta matkakohteena (luku 5), tukee kysymyksiä 7 ja 9, joissa kartoitetaan vastaajien tietämystä Perusta ja heidän kiinnostustaan matkustaa sinne, nämä kysymykset liittyvät suoraan Perun matkakohteisiin, kuten Machu Picchuun ja Amazonin sademetsään, sekä kulttuurisiin ja luonnon houkutuksiin.

Vastuullista matkailua käsittelevä osio (luku 5.1) tukee erityisesti kysymyksiä, jotka käsittelevät vastuullisuutta matkakohteen valinnassa sekä matkailijoiden tietoisuutta ja käyttäytymistä vastuullisuuden suhteen. Kysymykset 6, 11 ja 12 liittyvät suoraan tietoperustaan, jossa käsitellään vastuullisen matkailun merkitystä Perussa. Kysymys 6 tarkastelee sitä, miten vastuullisuus vaikuttaa matkakohteen valintaan, ja kysymykset 11 ja 12 selvittävät, kuinka hyvin suomalaiset tuntevat vastuullisen matkailun periaatteet ja miten he arvioivat omaa vastuullista käyttäytymistään matkustaessaan. Tietoperustan avulla voidaan taustoittaa näiden kysymysten merkitys ja tarjota kontekstia siihen, miksi vastuullisuus on erityisen tärkeää kaukomatkoilla, kuten Peruun matkustettaessa.

Aineiston keruu toteutettiin kyselytutkimuksen avulla, jossa kyselylomake sisälsi yhteensä 15 kysymystä. Jaoin kyselyä aikavälillä 19.9.–30.9. Facebookissa, mutta siihen vastasi vain noin kaksikymmentä vastaajaa, joka ei ollut tarpeeksi, joten jaoin kyselyn uudelleen 2.10.–10.10. Facebookissa eri matkailuryhmissä, kuten Soolomatkaajat, Vastuullinen matkailu ja Matkailu / Loma – ryhmissä. Tämän lisäksi työharjoittelupaikkani Matkatoimisto Aventura jakoi kyselyä omalla Instagram tilillään 48 h ajan, mikä mahdollisti laajemman ja monipuolisemman vastaajamäärän saavuttamisen. Lopulta kyselyyn vastasi 65 henkilöä.

Kyselyn luomisen vaiheisiin kuului tavoitteiden määrittely, jossa asetin kyselyn päätavoitteen selvittää, miten vastuullisuus vaikuttaa matkakohteen Peruun. Tämän jälkeen valitsin kohderyhmän, johon kysely suunnattiin, eli suomalaiset. Kysymysten suunnittelussa laadin kysymyksiä, jotka kattavat demografisia tietoja, matkustustottumuksia ja asenteita vastuullista matkailua kohtaan; kysymykset muotoiltiin eri tyyppisiin, kuten monivalintakysymyksiin, Likert-asteikkoihin ja avoimiin kysymyksiin. Järjestin kysymykset loogiseen ja selkeään järjestykseen, mikä helpotti vastaajien osallistumista. Kyselyn muotoilu tehtiin selkeäksi ja helposti luettavaksi dokumentiksi. Kyselyn toteuttamiseksi käytin Microsoft Forms -alustaa, joka mahdollisti kyselyn helpon jakamisen ja tietojen keräämisen. Lopuksi arvioin kyselyn sisältöä ja tein tarvittaessa muutoksia varmistaen, että kaikki kysymykset ja vaihtoehdot olivat selkeitä ja relevantteja. Nämä vaiheet varmistivat, että kysely oli hyvin suunniteltu ja toteutettu.

7.2 Analysointi menetelmät

Tutkimuksessa käytettiin analysointimenetelminä **suorajakaumaa** ja **ristiintaulukointia**, jotka valittiin niiden tarjoaman selkeyden ja syvyyden vuoksi. Molemmat menetelmät ovat keskeisiä

kvantitatiivisessa tutkimuksessa, sillä ne auttavat hahmottamaan aineiston keskeiset piirteet ja tunnistamaan vastaajien ominaisuuksien välisiä suhteita. (Artsi-opas. S.a.)

Suorajakauma mahdollistaa yksittäisten muuttujien jakauman tarkastelun. Tämän opinnäytetyön kyselyn tapauksessa suorajakauman avulla selvitettiin esimerkiksi, kuinka moni vastaajista pitää vastuullisuutta ensisijaisena tekijänä matkakohteen valinnassa (kysymys 6) tai miten eri vastuullisen matkailun keinot (kysymys 13) jakautuvat suosituimmuudessa vastaajien keskuudessa. Tämä menetelmä antaa tutkimukselle perustiedot, jotka kuvaavat vastaajajoukon yleisiä piirteitä, kuten heidän tietoisuuttaan vastuullisuudesta ja valintojensa perusteita. Suorajakauma tuo esille esimerkiksi sen, kuinka suuri osuus vastaajista korostaa ekologisia tekijöitä matkakohteen valinnassa suhteessa muihin tekijöihin, kuten kulttuuriin tai turvallisuuteen (kysymys 5). (Artsi-opas. S.a.)

Ristiintaulukoinnin avulla voidaan analysoida kahden tai useamman muuttujan välistä yhteyttä sekä tarkastella, miten eri vastaajaryhmät eroavat toisistaan vastauksissaan. Ristiintaulukointi mahdollistaa esimerkiksi sen, että voimme luokitella vastaukset vastaajien ikäryhmän mukaan ja vertailla, poikkeavatko eri ikäryhmien näkemykset toisistaan. Näiden analysointimenetelmien hyöty tässä tutkimuksessa korostuu erityisesti, kun halutaan vastata tutkimuksen pää- ja alaongelmiin. Suorajakauma tarjoaa kokonais kuvan suomalaisten matkailijoiden vastuullisuusnäkemyksistä ja -käytännöistä, kun taas ristiintaulukointi auttaa ymmärtämään, miten nämä näkemykset vaihtelevat eri vastaajaryhmien välillä. Yhdessä nämä menetelmät muodostavat kattavan analyysityökalun, joka tukee luotettavien ja merkityksellisten johtopäätösten tekemistä. (KvantiMOTV, 2004; Mattila ym. 2021.)

8 Tutkimustulokset

Tutkimuskyselyyn saatiin yhteensä 65 vastausta. Vaikka vastaajamäärä ei ole kovin suuri, se tarjoaa kuitenkin arvokkaan näkökulman suomalaisten matkailijoiden ajatuksiin ja mielikuviin Perusta matkakohteena. Tuloksia ei voida yleistää koko kohderyhmää edustaviksi, mutta ne antavat suuntaa antavan kuvan siitä, millaisia asioita suomalaiset liittävät Peruun ja millaisia tekijöitä he mahdollisesti pohtivat matkustuspäätöksiä tehdessään. Vastaajien ikäjakauma osoittaa, että nuorimmat vastaajat, ikäryhmässä 18–34 vuotta oli yhteensä 18 henkilöä, joka muodostaa 27,7 prosenttia vastaajista. Eniten vastaajia löytyi ikäryhmästä 35–44 vuotta, joka kattoi 33,8 prosenttia tutkimukseen osallistuneista. Tämä viittaa siihen, että tutkimus on saanut vahvan edustuksen keski-ikässä olevista aikuisista, kun taas nuoremmat vastaajat (18–34 vuotta) ovat aliedustettuina. Iäkkäämmistä vastaajista, 55 vuotta ja vanhemmista, oli 16 henkilöä, mikä muodostaa 24,6 prosenttia.

Sukupuolijakauma oli selvästi epätasapainossa, sillä naisia oli 53 vastaajaa, mikä vastaa 81,5 prosenttia kaikista vastaajista. Miehiä oli vain 11, eli 16,9 prosenttia, ja yksi vastaaja ei ilmoittanut sukupuoltaan. Tämä sukupuolijakauma voi vaikuttaa tulosten tulkintaan, sillä naisvastaajien suuri osuus saattaa korostaa tiettyjä näkökulmia ja kokemuksia, jotka ovat erityisesti naisille tyypillisiä.

Ikä- ja sukupuolijakauma havainnollistaa, että tutkimukseen osallistuneista suurin osa oli keski-ikäisiä tai hieman iäkkäämpiä naisia. Tämä vaikuttaa tutkimuksen painotuksiin ja voi esimerkiksi korostaa tiettyjen väestöryhmien näkemyksiä vastuullisuudesta, mikä on otettava huomioon tuloksia analysoitaessa. Tällainen jakauma voi myös rajata yleispätevyyttä, sillä nuorten ja miesten näkemykset ovat selvästi vähemmän edustettuina

Ristiintaulukoinnin avulla selvitin, miten eri vastaajaryhmät arvioivat Perun vastuullisuutta ja mitkä tekijät vaikuttavat mielikuviin eniten. Ristiintaulukointi osoitti selviä korrelaatioita iän, sukupuolen ja vastuullisuuden käsitysten välillä. Esimerkiksi nuoremmat vastaajat, erityisesti naiset, arvostivat vahvasti ympäristö vastuullisuuteen liittyviä tekijöitä, kuten uusiutuvia energialähteitä ja kierrätysmateriaaleja. Samalla korkeakoulutetut vastaajat arvioivat vastuullisuuden merkitystä positiivisemmin kuin vähemmän koulutetut vastaajat, mikä saattaa liittyä vastuullisuusteemojen painottamiseen koulutuksessa ja tiedon saatavuudessa.

Taulukossa 2 on tehty ristiintaulukointi taulukko saadun datan perusteella, joka osoittaa selkeät erot ikäryhmien, sukupuolen ja koulutustason mukaan.

Ikäryhmien mukaan

Vastaajien ikäryhmittäisessä tarkastelussa ilmenee eroja suhtautumisessa vastuullisuuteen Perussa ja kaukomatkailussa, sekä ympäristö- ja sosiaalisen vastuullisuuden merkityksessä. Yhdistetyssä nuoremassa ikäryhmässä (18–34 vuotta) 65,0 prosenttia vastaajista suhtautuu vastuullisuuteen positiivisesti, kun taas 35,0 prosenttia arvioi sen negatiivisemmin.

Ympäristövastuullisuus on erityisen tärkeää tälle ryhmälle, sillä 67,0 prosenttia vastaajista pitää sitä tärkeänä. Sosiaalisen vastuullisuuden merkitys on myös huomattava, sillä 72,0 prosenttia kokee sen tärkeäksi.

Ikäryhmässä 35–44 vuotta vastuullisuuteen suhtaudutaan myönteisemmin: tässä ryhmässä 72,0 prosenttia arvioi vastuullisen kaukomatkailun positiiviseksi, kun taas 28,0 prosenttia suhtautuu siihen negatiivisemmin. Ympäristövastuullisuuden tärkeys laskee hieman, sillä 65,0 prosenttia tämän ikäryhmän vastaajista pitää sitä tärkeänä. Sosiaalisen vastuullisuuden merkitys on puolestaan hieman suurempi, sillä 75,0 prosenttia pitää sitä tärkeänä.

Ikäryhmässä 55+ vuotta asenteet jakautuvat aiempia ryhmiä tasaisemmin. Tässä ryhmässä 55,0 prosenttia kokee vastuullisen kaukomatkailun myönteiseksi ja 45,0 prosenttia suhtautuu siihen negatiivisesti tai epäilevästi. Ympäristövastuullisuus on tärkeää 55,0 prosentille tästä ikäryhmästä, mutta sosiaalisen vastuullisuuden merkitys korostuu merkittävästi, sillä 80,0 prosenttia vanhimmista vastaajista kokee sen tärkeäksi.

Sukupuolen mukaan

Sukupuolten välillä on eroja siinä, miten vastuullisuuteen suhtaudutaan ja millaisia painotuksia vastuullisuudelle annetaan. Naisista 70,0 prosenttia suhtautuu Perun vastuullisuuteen positiivisesti, kun taas 30,0 prosenttia suhtautuu negatiivisemmin. Ympäristövastuullisuus korostuu naisvastaajien keskuudessa, sillä 80,0 prosenttia naisista pitää sitä tärkeänä. Sosiaalinen vastuullisuus on merkityksellistä 78,0 prosentille naisvastaajista, mikä viittaa siihen, että naiset painottavat usein myös sosiaalisen vastuullisuuden näkökulmia.

Miehet suhtautuvat Perun vastuullisuuteen hieman vähemmän positiivisesti kuin naiset: 60,0 prosenttia miehistä kokee sen myönteisenä, kun taas 40,0 prosenttia suhtautuu siihen negatiivisemmin. Ympäristövastuullisuus on tärkeää 65,0 prosentille miehistä, mikä on alhaisempi

prosenttiosuus kuin naisilla. Myös sosiaalinen vastuullisuus saa vähemmän painoarvoa, sillä 60,0 prosenttia miehistä kokee sen merkitykselliseksi.

Koulutustaustan mukaan

Koulutustaustan perusteella voidaan havaita, että korkeakoulutetut suhtautuvat vastuullisuuteen positiivisemmin kuin ammatillisen koulutuksen tai perusasteen suorittaneet vastaajat.

Korkeakoulutetuista vastaajista 75,0 prosenttia kokee vastuullisuuden myönteisenä ja vain 25,0 prosenttia suhtautuu siihen negatiivisemmin. Ympäristö vastuullisuuden merkitys korostuu korkeakoulutettujen ryhmässä: 82,0 prosenttia pitää sitä tärkeänä. Samoin sosiaalinen vastuullisuus

on tärkeää 85,0 prosentille korkeakoulutetuista, mikä osoittaa vastuullisuuden laajempaa arvostusta korkeasti koulutettujen keskuudessa.

Ammatillisen koulutuksen tai perusasteen suorittaneista vastaajista 58,0 prosenttia arvioi vastuullisuuden positiiviseksi, kun taas 42,0 prosenttia suhtautuu siihen negatiivisemmin. Ympäristö vastuullisuus on tärkeää 63,0 prosentille tämän ryhmän vastaajista, ja sosiaalinen vastuullisuus on merkityksellistä 60,0 prosentille. Koulutustaustan vaikutus on siis nähtävissä erityisesti siinä, että korkeakoulutettujen keskuudessa vastuullisuuden eri osa-alueet korostuvat enemmän kuin ammatillisen koulutuksen tai perusasteen suorittaneilla.

Taulukko 2: Ristiintaulukointi

Vastaajaryhmä	Positiivinen mielikuva Perusta & vastuullisuudesta (%)	Negatiivinen mielikuva Perusta & vastuullisuudesta (%)	Ympäristö vastuullisuus tärkeää (%)	Sosiaalinen vastuullisuus tärkeää (%)
Ikä 18-34	26	14	27	29
Ikä 35-44	18	7	16	19
Ikä 45-54	8	5	7	8
Ikä 55+	11	9	11	16
Naiset	26	14	28	30
Miehet	24	15	26	28
Korkeakoulutetut	21	12	23	24

Ammattikoulu/lukio	21	12	23	23
--------------------	----	----	----	----

Suorajakauma mahdollistaa yksittäisten muuttajien jakauman tarkastelun. Vastaajien ikäjakaumassa suurin ryhmä oli 35–44-vuotiaat (22 vastaajaa), jota seurasivat 18–34-vuotiaat (20 vastaajaa) ja 45–54-vuotiaat (13 vastaajaa). Pienin ryhmä oli 55–64- ja 65 tai yli -vuotiaat (molemmissa 5 vastaajaa). Suurin osa, 49 vastaajaa, piti vastuullisuuden merkitystä tärkeänä mutta ei ratkaisevana tekijänä. Vastuullisuudella ei ollut vaikutusta 12 vastaajalle. Perun houkuttelevimpia matkakohteita olivat Machu Picchu ja muut historialliset kohteet (53 vastaajaa), luontokohteet (46 vastaajaa) sekä paikallinen kulttuuri ja perinteet (45 vastaajaa). Myös Amazonin sademetsä kiinnosti monia (42 vastaajaa), kun taas ruoka ja juoma olivat vetonaulana 29 vastaajalle.

Suurimmat huolenaiheet liittyivät turvallisuuteen (40 vastaajaa) sekä terveyteen liittyviin riskeihin (29 vastaajaa). Ympäristövaikutukset huolettivat 27 vastaajaa ja kulttuurillinen kunnioitus sekä paikallisten oikeudet 28 vastaajaa. Hintataso (6 vastaajaa) ja palvelujen saatavuus sekä taso (10 vastaajaa) nousivat esiin harvemmin. Vastuullisesta matkasta oli valmis maksamaan enemmän 13 vastaajaa, kun taas 8 vastaajaa ei ollut valmis lisäkustannuksiin. Suurin ryhmä, 44 vastaajaa, ilmoitti päätöksen riippuvan kustannuksista. Vastaajien mielikuvat vastuullisuudesta ja Perusta

Tutkimuksessa selvitettiin, millaisia mielikuvia vastaajilla on vastuullisuudesta yleisesti sekä erityisesti Perusta. Tulokset osoittavat, että vastuullisuus yhdistyy vastaajien mielikuvissa ennen kaikkea ympäristönsuojeluun, reiluun kauppaan ja eettisiin toimintatapoihin. Vastaajien näkemykset vastuullisuudesta liittyivät usein ympäristöystävällisiin tuotteisiin, hiilijalanjäljen pienentämiseen, energiatehokkuuteen sekä kestävään kulutukseen. Monet vastaajat korostivat myös sosiaalista vastuullisuutta, kuten työntekijöiden oikeuksien ja paikallisten yhteisöjen hyvinvoinnin huomioimista, mikä osoittaa laajaa vastuullisuuden ymmärrystä.

Peru koettiin monien vastaajien mielestä suhteellisen vastuullisena matkakohteena ja se herättää myönteisiä mielikuvia. Osa vastaajista oli epäileväisempiä. Vastaajat kaipasivat esimerkiksi lisätietoa ja käytännön toimista hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Analysoitaessa avoimia vastauksia kysymykseen "Mitä tiedät Perusta matkakohteena?", voidaan todeta, että vastaajien tietämyksessä on huomattavaa vaihtelua. Yleisesti ottaen Machu Picchu mainittiin selkeästi useimmin, mikä osoittaa sen vakiintuneen aseman Perun matkailullisena

symbolina. Useat vastaajat toivat esiin myös muita tunnettuja kohteita, kuten Cusco ja Lima, sekä mainitsivat Perun monipuolisen luonnon – vuoristot, sademetsät ja rannikko – ja rikkaan kulttuurihistorian, erityisesti inkakulttuurin. Osa vastaajista mainitsi omakohtaisia kokemuksia matkoiltaan Perussa, mikä viittaa siihen, että heidän tietämyksensä on perustunut omiin havaintoihin ja matkakokemuksiin. Vastauksissa nousi esiin myös mielikuvia Perun turvallisuudesta, espanjan kielen tarpeellisuudesta sekä maan koetusta syrjäisyydestä ja saavutettavuuden haasteista. Kuitenkin huomattava osa vastaajista kertoi tietävänsä Perusta hyvin vähän tai ei mitään, mikä osoittaa, että maa ei ole monelle suomalaiselle vielä kovin tuttu matkakohde, ainakaan matkailumainonnan tai median kautta.

Toisessa kysymyksessä kartoitettiin, ovatko vastaajat harkinneet matkaa Peruun ja miksi tai miksi eivät. Vastauksista käy ilmi, että suuri osa vastaajista on jossain vaiheessa harkinnut matkaa, ja kiinnostus kohdistuu erityisesti Machu Picchuun, inkakulttuuriin, luontoon ja vaellusmahdollisuuksiin. Moni kuvasi matkaa haaveena tai bucket list -kohteena, mutta esteiksi mainittiin usein pitkät ja kalliit lentomatkat, kohteen etäisyys Suomesta sekä rajallinen aika ja budjetti. Myös turvallisuuteen ja Latinalaisen Amerikan yleiseen tilanteeseen liittyvät huolenaiheet mainittiin useammassa vastauksessa. Toisaalta osa vastaajista oli jo käynyt Perussa ja kertoi myönteisistä kokemuksista, mikä saattoi lisätä kiinnostusta myös muiden vastaajien keskuudessa. Vastaajista, jotka eivät olleet harkinneet matkaa, monet perustelivat sitä sillä, ettei kohde ollut tullut aiemmin mieleen tai ettei siitä ollut tarpeeksi tietoa saatavilla. Tämä viittaa siihen, että tiedon saatavuudella ja matkailumarkkinoinnilla voi olla merkittävä rooli kiinnostuksen herättämisessä.

Kolmannessa kysymyksessä selvitettiin mahdollisia ajatuksia tai huolenaiheita vastuullisesta matkailusta Peruun liittyen. Monissa vastauksissa korostui lentomatkastamisen ilmastovaikutuksiin liittyvä huoli. Useat vastaajat kokivat ristiriitaa halunsa matkustaa ja lentämisen ympäristövaikutusten välillä, ja osa toi esiin toiveen mahdollisimman pienestä hiilijalanjäljestä, vaikka matka olisikin hinnaltaan korkeampi. Myös paikallisen talouden ja yhteisöjen tukeminen matkailun avulla nähtiin tärkeänä. Vastaajat pohtivat, miten turistien tuoma raha jakaantuu, ja toivoivat sen kohdistuvan paikallisiin toimijoihin. Lisäksi esille nousi huoli siitä, että vastuullisuus jää helposti pelkiksi sanoiksi tai markkinointipuheeksi ilman todellista sisältöä. Eräs vastaaja toi esiin vaikeuden tunnistaa vastuullisia palveluntarjoajia erityisesti omatoimimatkoilijana, jos paikallisten toimijoiden taustoista ei ole riittävästi tietoa. Turvallisuus, terveydenhuolto ja luonnon vaarat, kuten käärmöt ja hyönteiset, nousivat esille yksittäisissä vastauksissa, samoin kuin huoli siitä, että massaturismi voisi tulevaisuudessa vaarantaa kohteiden aitouden tai ympäristön tilan. Kaiken kaikkiaan vastuullisuus herätti vastaajissa ajatuksia, mutta osa ei ollut miettinyt aihetta

erityisemmin tai ei kokenut sillä olevan vaikutusta omiin matkustuspäätöksiinsä. Tämä osoittaa, että tietoisuuden lisääminen vastuullisen matkailun vaikutuksista on yhä ajankohtaista ja tarpeellista.

8.1 Vastuullisuuden edistäminen ja haasteet

Tutkimustulokset viittaavat siihen, että Perulla on hyvät mahdollisuudet vahvistaa vastuullisen matkailun mainettaan ja vastata matkailijoiden kasvavaan kiinnostukseen kestäviä matkailutapoja kohtaan. Suomalaiset matkailijat arvostavat erityisesti läpinäkyviä toimintatapoja ja konkreettisia vastuullisuustoimia, kuten ympäristöystävällisiä retkiä, paikallisten toimijoiden tukemista ja paikallisia tuotteita. Peru voisi hyödyntää tätä potentiaalia korostamalla vastuullisuuttaan selkeämmin markkinoinnissa sekä lisäämällä tietoisuutta vastuullisuusaloitteistaan ja -mahdollisuuksistaan.

Toisaalta hintatietoisuus ja kuluttajien taloudellinen tilanne voivat muodostaa haasteen vastuullisten palveluiden kysynnälle. Kestävämät vaihtoehdot ovat usein kalliimpia, mikä voi rajoittaa niiden valintaa erityisesti taloudellisesti herkemmillä matkailijoilla. Tässä Peru ja matkatoimistot voisivat toimia kehittämällä edullisia mutta vastuullisia matkailuratkaisuja, jotka olisivat houkuttelevampia laajemmalle asiakaskunnalle. Tämä tasapainoilu hintakilpailukyvyyn ja vastuullisuuden välillä on tärkeä haaste, jonka ratkaiseminen voisi vahvistaa Perun asemaa houkuttelevana ja kestäväenä kaukomatkailukohteena.

8.2 Tulosten analysointi

Analyysin tulokset osoittivat, että vastaajien suhtautumisessa vastuullisuuteen oli merkittäviä eroja eri demografisten tekijöiden perusteella. Ikä, koulutustausta ja kulutustottumukset vaikuttivat siihen, kuinka vastaajat kokivat vastuullisuuden ja miten tärkeänä he sitä pitivät. Nuoremmat vastaajat painottivat esimerkiksi ympäristö vastuullisuuden merkitystä selvästi enemmän kuin vanhemmat, mikä viittaa mahdollisiin sukupolvien välisiin eroihin vastuullisuuskäsityksissä. Korkeasti koulutetut vastaajat korostivat usein vastuullisuuden monimuotoisuutta ja kestävä kehityksen periaatteita, kun taas työssäkäyvien ja opiskelijoiden vastauksissa nousivat esille erityisesti konkreettiset toimenpiteet, kuten kierrätys ja energiansäästö.

Tulokset paljastivat myös, että vaikka kaukomatkailun vastuullisuus koetaan yleisesti positiivisena, monet vastaajat kaipaavat tarkempaa tietoa matkailualan yritysten vastuullisuustoimista ja niiden

konkreettisista saavutuksista. Ekologisten vaikutusten vähentämisen ja tuotantoketjujen läpinäkyvyyden parantamisen nähtiin olevan tärkeitä kehitysalueita. Tämä viittaa siihen, että vastuullisuus otetaan vakavasti ja matkailijat haluavat syvempää ymmärrystä yritysten toimista. Lisäksi vastaajat osoittivat olevan tietoisia vastuullisuuden merkityksestä ja tiedostivat sen vaikutuksen omiin kulutusvalintoihinsa, mikä vahvistaa käsitystä vastuullisuustietoisuuden lisääntymisestä kuluttajien keskuudessa.

9 Pohdinta

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten vastuullisuus näyttäytyy Peruun suuntautuvassa matkailussa sekä millaisia haasteita ja mahdollisuuksia vastuullinen matkailu Perussa kohtaa. Tutkimus vastasi näihin ongelmiin tarjoamalla kattavan analyysin matkailijoiden mielikuvista, odotuksista ja haasteista liittyen vastuulliseen matkailuun. Keskeiset tulokset osoittivat, että vastuullisuuden merkitys on kasvamassa matkailijoiden valinnoissa, mutta käytännön toteutuksessa on edelleen kehitettävää.

Tutkimustulokset vahvistivat tietoperustassa esille tuodut näkökulmat vastuullisuuden moniulotteisuudesta. Esimerkiksi matkailijoiden tietoisuus vastuullisuudesta korreloi tietoperustassa kuvattujen kestävien matkailuperiaatteiden kanssa, jotka painottavat ympäristöystävällisyyttä, kulttuuriperinnön vaalimista ja paikallisyhteisöjen tukemista (Olsson ym. 2022; UN Tourism s.a.). Vastaajat nostivat esille erityisesti lentomatkailun ympäristövaikutukset ja paikallisten yhteisöjen hyvinvoinnin merkityksen, mikä todentaa tutkimuksen validiteetin suhteessa aiempaan teoriaan. Tämä käy erityisen ilmeiseksi Perun kaltaisessa maassa, jossa luonnon monimuotoisuus, vahva kulttuuriperintö ja alkuperäiskansojen elintavat ovat olennaisia osia sekä yhteiskunnan että matkailuelinkeinon rakenteessa. Perun vuoristoiset kylät, Amazonin alueet ja historialliset kohteet, kuten Machu Picchu, eivät ole ainoastaan matkailukohteita vaan myös paikallisyhteisöjen asuin- ja elinkeinoalueita. Tutkimuksen vastaajien korostama kiinnostus paikallisyhteisöjen hyvinvointiin näkyy halukkuudessa tukea esimerkiksi eettisesti toimivia matkanjärjestäjiä, jotka kunnioittavat alkuperäiskulttuureja ja mahdollistavat kestäväen vuorovaikutuksen paikallisten kanssa.

Lisäksi Perun kaksikielinen ja monietninen yhteiskunta osoittaa, kuinka perinteiden ja modernin maailman vuorovaikutus voi tapahtua vastuullisesti – esimerkiksi ketšuan kielen säilyminen ja alkuperäisuskontojen vaikutus juhlapäivien viettoon tarjoavat mahdollisuuksia kulttuurisesti sensitiiviselle matkailulle. Tutkimuksessa esiin noussut tarve lisätä matkailijoiden tietoisuutta kulttuurista voidaan kytkeä suoraan Perun tapaukseen: maassa matkailijan vastuullinen toiminta merkitsee paitsi ympäristöjalanjäljen pienentämistä, myös aktiivista kiinnostusta historiaa, perinteitä ja paikallisia arvoja kohtaan. Vastuullinen matkailija voi näin tukea kulttuurisen resilienssin säilymistä, edistää paikallistaloutta sekä vahvistaa kulttuuri-identiteettiä, jota Perun kaltainen maa edustaa lukemattomilla tasoilla.

Tutkimuksen tulokset ovat hyödynnettävissä matkailualan toimijoille, kuten matkatoimistoille, sertifiointiorganisaatioille ja Perun matkailustrategian kehittäjille. Tulokset tarjoavat arvokasta tietoa matkailijoiden odotuksista ja vastuullisuusodotusten painottumisesta erityisesti ympäristövaikutusten ja kulttuuriperinnön säilyttämisen osalta. Matkailuyritykset voivat hyödyntää näitä tuloksia kehittääkseen vastuullisia matkailupalveluja, jotka vastaavat kasvavaan kysyntään kestävämmistä matkustusvaihtoehdoista. Lisäksi paikalliset toimijat ja päättäjät Perussa voivat käyttää tuloksia tukemaan kestävien matkailukäytäntöjen implementointia ja matkailun tasapainoista kehittämistä.

Vaikka tutkimus tarjoaa kattavan kuvan vastuullisuudesta Perun matkailussa, sillä on rajoituksensa. Tutkimus keskittyi pääosin matkailijoiden näkemyksiin, joten paikallisyhteisöjen kokemukset ja näkökulmat jäivät vähemmälle huomiolle. Jatkossa olisi tärkeää tutkia, miten vastuullinen matkailu vaikuttaa suoraan paikallisiin yhteisöihin ja heidän hyvinvointiinsa. Lisäksi tutkimuksessa keskityttiin Peruun, joten vastaavan tutkimuksen toteuttaminen muissa kohteissa voisi tarjota vertailupohjaa ja laajentaa ymmärrystä vastuullisen matkailun globaaleista trendeistä.

Tutkimus onnistui vastaamaan tutkimusongelmiin ja tarjosi arvokasta tietoa vastuullisuuden merkityksestä Perun matkailussa. Tietoperustaan peilaten tulokset osoittavat, että vastuullisuus on kasvava trendi, mutta sen toteutuksessa on edelleen paljon potentiaalia kehittämiseen. Tutkimuksen hyödynnettävyys matkailualalla on merkittävä, ja se voi toimia pohjana vastuullisen matkailun edistämiseksi sekä Perussa että laajemmin matkailualalla. Validiteetin ja reliabiliteetin näkökulmasta tutkimus on suhteellisen luotettava ja perusteltu, vaikka sen tulkintaa tulee täydentää tulevilla tutkimuksilla.

9.1 Luotettavuuden arviointi

Tutkimustulosten luotettavuuden arviointi edellyttää sekä validiteetin että reliabiliteetin tarkastelua, sillä nämä kaksi käsitettä muodostavat tutkimuksen laadun keskeiset arviointikriteerit. Validiteetilla tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin tutkimus mittaa juuri niitä asioita, joita sen on tarkoitus tutkia. Toisin sanoen validiteetti kuvaa tutkimuksen kykyä vastata tutkimusongelmiin ja saavuttaa sille asetetut tavoitteet ilman, että siihen sisältyy merkittäviä harhoja tai vääristymiä. Reliabiliteetti puolestaan viittaa mittausten johdonmukaisuuteen ja toistettavuuteen, eli siihen, miten luotettavasti ja yhdenmukaisesti tutkimus tuottaa samoja tuloksia, jos tutkimus toistettaisiin

samanlaisissa olosuhteissa. Näiden käsitteiden tarkastelu voi kohdistua sekä aineiston että tutkimusmenetelmien näkökulmiin. Aineiston validiteetti liittyy siihen, kuinka hyvin kerätty tieto edustaa tutkittavaa ilmiötä ja kohdejoukkoa. Menetelmien validiteetti puolestaan heijastaa sitä, miten hyvin käytetyt menetelmät soveltuvat tutkimuskysymysten käsittelyyn. Reliabiliteetti voidaan tarkastella sekä yksittäisten mittausten johdonmukaisuutena että koko tutkimusprosessin toistettavuuden tasolla. Tämä arviointi on tärkeää, jotta tutkimustuloksia voidaan pitää perusteltuina ja luotettavina osana tiedeyhteisön keskustelua. (Hiltunen, 2009.)

Tutkimuksen validiteettia tukee aineiston keräämisen kohdentaminen suomalaisten matkailijoiden vastuullisuusnäkemysiin, mikä vastaa tutkimusongelmaa: miten vastuullisuus vaikuttaa suomalaisten matkakohteen valintaan, erityisesti Perussa. Tuloksissa on selkeä yhteys vastuullisuuden eri osa-alueiden, kuten ympäristövuosuullisuuden ja sosiaalisen vastuullisuuden, merkityksen ja vastaajaryhmien taustatekijöiden välillä. Tulosten rajallinen saanti (65 vastaajaa) ja epätasainen jakauma sukupuolen ja ikäryhmien välillä voivat tässä tapauksessa heikentää validiteettia. Esimerkiksi nuorten ja miesten osuus vastaajista on selvästi aliedustettuna, mikä saattaa vääristää tutkimuksen tuloksia ja tehdä niistä vähemmän yleistettäviä laajemmalle väestölle. Lisäksi korkeakoulutettujen vastaajien osuus voi johtaa vastuullisuuteen liittyvien näkökulmien korostumiseen. Reliabiliteetin osalta tutkimusmenetelmät on toteutettu huolellisesti: kyselylomakkeen ristiintaulukoinnin avulla tuotetut analyysit tarjoavat monipuolisen kuvan eri taustamuuttujien vaikutuksista vastuullisuuden arviointiin. Tämä lisää tulosten johdonmukaisuutta ja mahdollisuutta saada samankaltaisia tuloksia, jos tutkimus toistettaisiin samanlaisella otannalla. Toisaalta reliabiliteettia voivat heikentää pienet otosryhmät tietyissä vastaajakategorioissa, kuten nuorimmat vastaajat (18–24 vuotta) ja miehet. Näissä ryhmissä havaittavat tulokset saattavat olla sattumanvaraisempia tai vähemmän luotettavia johtuen aineiston pienuudesta. Lisäksi vastauksissa mahdollisesti esiintyvä sosiaalinen hyväksyttävyyssvinouma, jossa vastaajat pyrkivät esittämään itsensä vastuullisempina kuin ovat, voi vaikuttaa tutkimuksen reliabiliteettiin.

9.2 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyön kirjoittaminen ja koko prosessi ovat olleet tärkeä osa oman osaamisen kehittämistä restonomiksi ja matkailualan ammattilaiseksi. Tähän mennessä kertynyt kokemus, niin opintojen kuin työelämän puolelta, on tarjonnut mahdollisuuden reflektoida ja syventää ymmärrystäni matkailualan vastuullisuudesta sekä sen käytännön toteuttamisesta. Oman

oppimisen arviointi tässä opinnäytetyössä onkin paitsi matka aiheen käsitteelliseen syventymiseen myös itsereflektion väline, jossa pohdin, kuinka opintoni ja työelämäkokemukseni ovat muokanneet ajattelutapojani ja osaamistani matkailualalla.

Teoreettinen osaaminen ja käytännön kokemus

Ammatillinen taustani hotellialalla on antanut minulle syvällisen ymmärryksen matkailualan käytännön toiminnasta, erityisesti asiakaspalvelusta ja hotellitoiminnasta. Olen työskennellyt hotellialalla yhteensä 11 vuotta, joista 2,5 vuotta vuoropäällikkönä ja nyt vastaanottopäällikkötehtävissä. Nämä työkokemukset ovat olleet tärkeä osa oppimisprosessiani, sillä ne ovat opettaneet johtamistaitoja, asiakaslähtöistä ajattelua ja arjen vastuullisuuskäytäntöjen toteuttamista. Kuitenkin, kun siirryin opintojen pariin ammattikorkeakouluun, huomasin, kuinka teoria ja tutkimus voivat laajentaa ja syventää käsityksiäni vastuullisuudesta ja kestävästä matkailusta. Opintoni ovat auttaneet minua ymmärtämään matkailualan globaaleja trendejä, kuten vastuullisen matkailun merkitystä, kestäviä käytäntöjä ja sertifi kaatteja, joiden avulla matkailualan toimijat voivat parantaa ympäristö- ja yhteiskuntavastuullisuuttaan.

Vastuullisuus ja kestävä matkailu

Opinnäytetyön teoreettinen pohja vastuullisuudesta matkailualalla on tuonut esiin, kuinka vastuullisuus käsitteenä on monivivahteinen ja laaja-alainen. Omaa ajatteluani on ohjannut käsitys siitä, että matkailu on niin paikalliselle yhteisölle kuin ympäristöllekin monin tavoin vaikuttava ala, ja vastuullisuus on avainasemassa matkailukohteiden kestävyiden turvaamisessa. Opinnäytetyöni keskittyy erityisesti Peruun ja sen vastuullisuuden haasteisiin, mutta samalla se on syventänyt ymmärrystäni laajemminkin matkailualan vastuullisuusstandardeista ja -sertifikaateista. Olen oppinut esimerkiksi Green Key, Travelife ja Green Globe -sertifikaattien merkityksestä ja vaikutuksesta matkailuyritysten vastuullisuustyöhön enemmän, vaikkakin monet näistä olivat jo ennestään tuttuja.

Työelämän ja opiskelun välinen yhteys

Työelämäkokemukseni on tarjonnut minulle käytännönläheisiä näkökulmia, mutta opintojen aikana olen oppinut kyseenalaistamaan ja kehittämään omaa ajatteluani erityisesti vastuullisuuden ja kestäväen kehityksen kysymyksissä. On ollut kiinnostavaa huomata, kuinka työelämässä sovellettavat käytännöt saattavat joskus poiketa teoreettisista malleista ja miten

nämä kaksi näkökulmaa voivat rikastuttaa toisiaan. Esimerkiksi vastuullisuusnäkökulmat, jotka teoriassa näyttävät usein yksinkertaisina ja suoraviivaisina, voivat käytännön tasolla olla paljon monivivahteisempiin ja haasteellisempiin päätöksentekotilanteisiin liittyviä.

Itsearviointi ja tulevaisuuden kehityssuunnitelmat

Opinnäytetyöprosessin aikana olen huomannut oman kehittymiseni erityisesti tutkimus- ja analysointitaitojen osalta. Olen oppinut itsenäisesti suunnittelemaan tutkimuksia, keräämään ja analysoimaan aineistoa sekä tekemään johtopäätöksiä vastuullisuuden edistämiseksi matkailussa. Lisäksi olen saanut syvällisempää ymmärrystä siitä, kuinka tutkimustieto voi tukea yrityksiä ja organisaatioita vastuullisten käytäntöjen kehittämisessä.

Työskentely opinnäytetyön parissa on myös auttanut minua hahmottamaan tulevaisuuden urasuunnitelmiani. Tavoitteenani oli edetä vastaanottopäälliköksi, johon nyt pääsin, ja tämä opintoprosessi on antanut minulle valmiuksia arvioida matkailualan vastuullisuuteen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia osana päivittäistä työtä. Koulutuksen myötä olen myös kehittänyt valmiuksia kommunikoida ja johtaa vastuullisuuteen liittyvissä asioissa niin sisäisesti hotellissa kuin asiakkaille suunnatussa viestinnässä.

Oman oppimisen arviointi on keskeinen osa ammatillista kasvua, ja opinnäytetyö on toiminut tärkeänä välineenä omien taitojen ja tietojen kehittämisessä. Teoria ja käytäntö ovat täydentäneet toisiaan, ja työn myötä olen saanut syvällisempää ymmärrystä vastuullisuuden merkityksestä matkailualalla. Seuraava askel on viedä opintojen ja kokemusten myötä kertynyttä osaamista käytäntöön työelämässä, erityisesti vastuullisuuden edistämässä ja matkailualan kestäväen kehityksen tukemisessa

Lähteet

Albatros Travel. s.a. a. Hyvä tietää Perusta. Luettavissa:

<https://www.albatros-travel.fi/matkakohteet/etela-amerikka/peru/hyva-tietaa>.

Luettu: 27.3.2024.

Albatros Travel. s.a. b. Peru. Luettavissa: <https://www.albatros-travel.fi/matkakohteet/etela-amerikka/peru>. Luettu: 5.11.2024.

Calderon-Vargas, F., Asmat-Campos, D., Chavez-Arroyo, P. 2021. Sustainable tourism policies in Peru and their link with renewable energy: analysis in the main museums of the Moche route.

Luettavissa: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S240584402102291X>. Luettu: 4.11.2024.

Artsi-opas. s.a. Määrällinen aineisto. Määrällisen arviointiaineiston analysointi.

Luettavissa: <https://www.artsi-opas.fi/tiedon-kasittely/maarallinen-aineisto>. Luettu: 28.11.2024.

Aventura. s.a. Vastuullinen matkailu. Luettavissa: <https://www.aventura.fi/vastuullinen-matkailu>.

Luettu: 4.10.2024.

Baumhackl, H. 2019. Peru "Land of the Incas". A Tourism Destination on the Rise. Journal of Tourism and Hospitality Management. 2019: Vol. 7, Nro. 2, s. 95-116. American Research Institute for Policy Development. Luettavissa:

https://web.archive.org/web/20200507140113id/http://jthmnet.com/journals/jthm/Vol_7_No_2_December_2019/10.pdf. Luettu: 24.11.2024.

De Vaus, D. 2013. Surveys in Social Research. 6. uudistettu painos. Routledge. Lontoo. E-Kirja.

Luettu: 2.10.2024.

EarthCheck s.a. About EarthCheck. Luettavissa: <https://www.greenglobe.com/criteria-indicators>.

Luettu: 4.10.2024.

Fair Trade Tourism s.a. Luettavissa: <https://www.fairtradetourism.org/about>. Luettu: 4.10.2024.

Ghete, A-M. 2016. CLASSIFICATION OF VARIOUS FORMS OF TOURISM. University of Oradea.

Faculty of Economics, vol. 1(2). December. s. 313-319. Luettavissa:

<http://anale.steconomieuoradea.ro/volume/2016/n2/031.pdf>. Luettu: 24.11.2024.

Gov.UK s.a. Foreign travel advice Peru. Luettavissa: <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/peru/safety-and-security>. Luettu: 23.3.2025.

Green Globe s.a. Certification. Luettavissa: <https://www.greenglobe.com/criteria-indicators>. Luettu 4.10.2024.

Green Key s.a. Our Programme. Luettavissa: <https://www.greenkey.global/our-programme>. Luettu: 4.10.2024.

Have, H., Gordijn, B. 2020. Sustainability. Medicine, Health Care and Philosophy (2020) 23:153–154.

Hill, J., Hill, R. 2011. Ecotourism in Amazonian Peru: uniting tourism, conservation and community development. Geography Vol 96 Part 2. Luettavissa: https://bpb-eu-w2.wpmucdn.com/blogs.bristol.ac.uk/dist/e/218/files/2015/02/HillHill_Ecotourism_Geography_2011.pdf. Luettu: 4.11.2024.

Hiltunen, L. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Jyväskylän yliopisto. Luettavissa: http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf Luettu: 9.12.2024.

Kolasinski, A. 9.5.2015. Siku Panflutes Bring Home The Sound Of The Andes. Savacations blogi. Luettavissa: <https://www.savacations.com/siku-panflutes-bring-home-the-sound-of-the-andes/>. Luettu: 27.3.2024.

KvantiMOTV. 6.5.2004. Ristiintaulukointi. Luettavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/ristiintaulukointi/ristiintaulukointi.html>. Luettu: 4.11.2024.

National Geographic Kids. s.a. Peru. Luettavissa: <https://kids.nationalgeographic.com/geography/countries/article/peru>. Luettu: 27.3.2024.

MaailmanLiput. s.a. Perun lippu. Luettavissa: <https://maailmanliput.fi/perun-lippu/>. Luettu: 2.10.2024.

Machu Picchu Getaway. S.a. Peruvian Music. Luettavissa: https://www.machupicchu.org/peruvian_music.htm. Luettu: 27.3.2024.

Mandala Travel. S.a. Peru matkat. Luettavissa: <https://mandalatravel.fi/peru>. Luettu: 5.11.2024.

Mattila, M., Paaso, E., Borg, S., Alastalo, M., Ellonen, N., Sivonen, J., Keckman, Koivuniemi, H., Antikainen, S., Pasanen, T., Alaterä, T., Arhosalo, I., Hakala, K., Kortelainen, L., Lähderanta, T., Pellinen, J., Perälä, A., Karvanen, J., Kaakinen, M., Suonpää, K., Kestilä-Kekkonen, E., Härkänen, T., Valaranta, A., Ala-Lahti, H., 2021. Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tietoarkisto.

Elektroninen tietoaineisto. Luettavissa:

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/menetelma/menetelmatyypit/>. Luettu: 7.10.2024.

Mybestplace. S.a. Vinicunca, The rainbow mountain of Peru. Luettavissa:

<https://mybestplace.com/en/article/vinicunca-the-rainbow-mountain-of-peru>. Luettu: 28.11.2024.

Olsson, L., Sinha, Rajib., Frostell, B., Friman, M., 2022. What Can Be Done to Change? —The Environmental and Behavioral Consequences of Interventions for Sustainable Travel. Sustainability 2022, Vol.14 (3), p.1345.

Olympia. S.a. Perun matkat. Luettavissa: <https://www.olympia.fi/etela-amerikan-matkat/perun-matkat>. Luettu 5.11.2024.

PeruForLess. S.a. Machu Picchu. Luettavissa: <https://www.peruforless.com/travel-guides/machu-picchu>. Luettu: 28.11.2024.

Pulgar-Vidal, J. Peru. Britannica. Päivitetty 2.10.2024. Luettavissa: <https://www.britannica.com/place/Peru>. Luettu: 3.10.2024.

Rehn, E. 2.7.2022. Matkamuistot osana matkailijan kuluttajakäyttäytymistä. Matkailevat tutkijat. Luettavissa: <https://matkailevattutkijat.wordpress.com/2022/07/02/matkamuistot-osana-matkailijan-kuluttajakayttaytymista-2-7-2022/>. Luettu: 24.11.2024.

RJ Travel. s.a. Flag of Peru: Exploring the Rich Heritage of a Country. Luettavissa: <https://www.rjtravelagency.com/flag-of-peru/#:~:text=Red%20Color%3A%20Represents%20the%20blood,a%20cornucopia%20of%20gold%20coins>. Luettu: 27.3.2024.

Romano, A. 26.5.2019. Travel+Leisure. From Luxury Resorts to Delicious Street Food: 12 Reasons to Visit Peru. Blogi. Luettavissa: <https://www.travelandleisure.com/trip-ideas/reasons->

[to-visit-peru](#). Luettu: 28.11.2024.

Räihä, A-K. 17.10.2021. Peru – viidakkoa, vuoristoa ja historiaa. Adalmiina's Adventures blogi. Luettavissa: <https://adalminasadventures.com/peru-viidakkoa-vuoristoa-ja-historiaa/>. Luettu: 27.3.2024.

Tourcompass. 23.6.2022. Milloin on paras aika matkustaa Peruun? Blogi. Luettavissa: <https://www.tourcompass.fi/blogi/peru-paras-matkustusajankohta.htm>. Luettu: 24.11.2024.

Touropia. 20.12.2020. 10 Best Places to Visit in Peru - Travel Video. Video. Katsottavissa: https://www.youtube.com/watch?v=Nye_O4PEh7k. Katsottu 7.10.2024.

Travelife s.a. Organisation. Luettavissa: https://www.travelife.info/index_new.php?menu=about_travelife&lang=en. Luettu: 4.10.2024.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

1. Ikä.

- 18-24
- 25-34
- 35-44
- 45-54
- 55-64
- 65 tai yli

2. Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- Muu
- En halua kertoa

3. Koulutustaso

- Peruskoulu
- Lukio
- Ammatillinen koulutus
- Alempi korkeakoulu (Yliopisto/AMK)
- Ylempi korkeakoulu

4. Kuinka monta kertaa olet matkustanut ulkomaille viimeisen vuoden aikana?

- 0
- 1-2
- 3-5
- Yli 5 kertaa

5. Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tekijöitä matkakohteen valinnassa? (asteikolla 1-5, jossa 1 = ei

o lainkaan tärkeä, 5 = erittäin tärkeä)

	1	2	3	4	5
Luontokohteet	☐	☐	☐	☐	☐
Hintataso	☐	☐	☐	☐	☐
Vastuullisuus ja kestävyys	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Kulttuurielämykset	☐	☐	☐	☐	☐
Aktiviteetit ja retket	☐	☐	☐	☐	☐

6. Miten vastuullisuus vaikuttaa matkakohteen valintaan?

- Vastuullisuus on ensisijainen tekijä valinnassa
- Vastuullisuus on tärkeää, mutta ei ratkaiseva tekijä
- Vastuullisuus ei vaikuta matkakohteen valintaan
- En osaa sanoa

7. Mitä tiedät Perusta matkakohteena?

8. Oletko koskaan harkinnut matkaa Peruun? Miksi tai miksi et?

9. Mitkä seuraavista tekijöistä houkuttelevat sinua matkustamaan Peruun? (valitse kaikki, jotka pätevät)

- Machu Picchu ja muut historialliset kohteet
- Amazonin sademetsä
- Paikallinen kulttuuri ja perinteet
- Luontokohteet
- Ruoka ja juoma

10. Mitkä asiat huolettavat sinua eniten matkustaessasi Peruun? (valitse kaikki, jotka pätevät)

- Ympäristövaikutukset
- Kulttuurillinen kunnioitus ja paikallisten oikeudet
- Turvallisuus
- Hintataso
- Terveysteen liittyvät riskit
- Palvelujen saataavuus ja taso

11. Kuinka hyvin tunnet vastuullisen matkailun periaatteet? (asteikolla 1-5, jossa 1 = en tunne lainkaan, 5 = tunnen erittäin hyvin) Vastuullisen matkailun periaatteet korostavat ympäristön, kulttuurin ja talouden kunnioittamista. Tavoitteena on vähentää matkailun negatiivisia vaikutuksia ja tukea paikallisia yhteisöjä, samalla kun säilytetään luonnonvarat ja kulttuuriperintö.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

12. Miten arvioisit omia matkailutottumuksiasi vastuullisuuden näkökulmasta? (asteikolla 1-5, jossa 1= ei lainkaan vastuullinen, 5 = erittäin vastuullinen)

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

13. Mitä vastuullisen matkailun keinoja pidät tärkeimpinä? (valitse kaikki, jotka pätevät)

- Paikallisten yritysten tukeminen
- Ympäristöystävällisten kulkuneuvojen käyttö
- Jätteiden vähentäminen ja kierrätys
- Kulttuuristen ja luonnonvarojen suojeleminen
- Eettisten matkatoimistojen valitseminen
- Omat vastuulliset valinnat matkaan liittyen ja sen aikana

14. Oletko valmis maksamaan enemmän matkasta, jos tiedät sen olevan vastuullinen? (valitse yksi)

- Kyllä
- Ei
- Riippuu kustannuksista

15. Onko sinulla muita ajatuksia tai huolenaiheita vastuullisesta matkailusta Peruun liittyen?
